

Kadına Şiddet Teması Üzerinden “Halam Geldi” Filminin İçerik Analizi

Content Analysis of The Film "My Aunt Came" on the Theme of Violence Against Women

Tuncay YILDIZ¹

Araştırma makalesi/Research article

Geliş Tarihi / Received: 08.07.2021

Kabul Tarihi / Accepted: 20.10.2021

Doi: 10.48146/odusobiad.962529

Atıf / Citation: Yıldız, T., (2021). “Kadına Şiddet Teması Üzerinden “Halam Geldi” Filminin İçerik Analizi”, *ODÜSOBIAD*, 11(3), 929-950, Doi: 10.48146/odusobiad.962529

Öz

Kadına şiddet konusunu işleyen filmlerin Dünya’da ve Türkiye’de örneklerini görebilmekteyiz. Kadına Şiddet teması üzerinden analiz edilecek olan “Halam Geldi” filminin çekimi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin köylerinden biri olan Akıncılar’da yapılmıştır. Burçin Terzioğlu, Necip Memili, Turgay Tanüklü, Osman Altaş oyuncuların rol aldığı filmde, Diyarbakırlı bir ailenin 13 yaşındaki kızlarının halasının oğluya çocuk yaş evlendirilmesinin hazin hikâyesi anlatılıyor. Bu evliliği istemeyen Reyhan karakteri zorla dini nikâh evlendirilmekte ve bunun sonucunda evliliğinin ilk günü evden kaçmaktadır. Bu tür filmler kadına şiddetin örf ve törelerden kaynaklanan yönünü anlama açısından önem taşımaktadır. Kadına yapılan şiddet ögele karakterlerin şiddet eğilimleri, kadına şiddeti eleştiren olumlu mesajlar ve akraba evliliklerinin sonuçları film sahnelerinden örneklerle irdelenecektir. Makalede irdelenecek örf ve adetlerin sebep olabileceği kadına şiddet tehlikesinin boyutları küçük yaşta kızların duygusal gelişimi için önemlidir. Bu çalışma nitel içerik analizi modelinde bir araştırmadır. Çalışmanın kuramı Sergey Eisenstein’in Sinema (Kurgu) Kuramı’dır. Eisenstein kurgu kuramı toplumsal dramaları içermektedir ve film üzerinden bazı toplumsal konular üzerinde farkındalık oluşturma çabasıdır. Çalışmanın yapıldığı “Halam Geldi” filminde Türkiye’nin toplumsal sorunlarından biri olan, daha çok doğu illeri kökenli örf, adet ve töre nedeniyle zorla evlendirilen çocuk gelinleri, devamında gelin şiddet dramaları ve akraba evlilikleri konu alınmaktadır. Çalışmada toplumsal cinsiyet okumaları Eisenstein mesaj ve dram ağırlıklı kurgu kuramı üzerinden irdelenmiştir ve kadına şiddet toplumsal konusuna farkındalık oluşturmak hedeflenmiştir. Bu makale ‘Halam Geldi’ filmi çocuk yaşta evlendirilen ve şiddet uğrayan Reyhan ve arkadaşı Huriye karakterleri başta olmak üzere filmin diğer karakterlerine de yapılan şiddet örnekleri bağlamında çözümlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Akıncılar, Çocuk Gelin, Kadın, Kadına Şiddet, Halam Geldi

Abstract

We can see examples of films about violence against women in the world and in Turkey. The shooting of the movie "My Aunt Came", which will be analyzed with the theme of Violence Against Women, was shot in Akıncılar, one of the villages of the Turkish Republic of Northern Cyprus. The film, starring Burçin Terzioğlu, Necip Memili, Turgay Tanüklü and Osman Altaş, tells the sad story of a family from Diyarbakır who married their 13-year-old daughter to her aunt's son. The character of Reyhan, who does not want this marriage, is forced into a religious marriage and as a result runs away from home on the first day of her marriage. Such films are important in terms of understanding the dimension of violence against women arising from traditions and customs. In the study, the elements of violence against women, the violent tendencies of the characters, positive messages criticizing violence against women and the results of consanguineous marriages will be examined with examples from movie scenes. The dimensions of the danger of violence against women, which can be caused by the customs and traditions that will be examined in this article, are important for the emotional development of young girls. This study is a research in the qualitative content analysis model. The theory of the study is Sergey Eisenstein's Theory of Cinema (Fiction). Eisenstein's fiction theory includes social dramas and tries to raise awareness of some social issues through film. Child brides, one of Turkey's social problems, which are described in the movie "My Aunt Came", which is the subject of the research, and who are forced into marriage due to customs and traditions, are mostly seen in eastern

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yeni Medya ABD, İstanbul tuncayfizik67@hotmail.com ORCID ID: 0000-0001-7249-2209

provinces. In the study, gender studies were examined through Eisenstein's drama-based fiction theory and it was aimed to raise awareness about violence against women as a social problem. This article examines Reyhan and her friend Huriye, who were subjected to child violence and forced into marriage, in the context of violence.

Keywords: Raiders, Child Bride, Woman, Violence Against Women, My Aunt Came

Giriş

Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) yayımladığı raporda, kadına şiddet olaylarının tüm dünyada kanayan bir yara olduğu, Covid-19 salgınıyla olayların daha da büyüdüğü belirtiliyor ve her üç kadından birinin fiziksel veya cinsel saldırıya maruz kaldığı açıklanıyor. WHO Başkanı Tedros Adhanom Ghebreyesus "Kadına karşı şiddet her ülke ve kültürde yaygın bir olaydır. Bu eylem milyonlarca kadına ve ailelerine zarar veriyor ve Covid-19 salgınıyla daha da büyüdü" demektedir (URL-1). Türk Dil Kurumu sözlüğünde şiddet bir hareketin, bir gücün derecesi, yeğinlik, sertlik, kaba güç, duygu veya davranışta aşırılık olarak tanımlanmaktadır.

Şiddet ruhsal, fiziksel sonuçları net olarak ölçülemeyen, somut olarak görülebilen baskılardır (Kocacık, 2004:14). Kadın, sert sosyal yaşamda cinsiyet etkilerinden dolayı, şiddete karşı çaresiz olmayı öğrenmektedir (İçli, 1994:10). Yani kadın şiddet karşısında öğrenilmiş çaresizlik sarmalına girebilmektedir. Bu makale kapsamında içerik analizi yapılan "Halam Geldi" filminde Benek karakteri de (Reyhan karakterinin annesi) çaresiz olduğunu kabul edip, istememesine rağmen kızının yaşlı biriyle evlendirilmesine ses çıkaramamıştır. *Şiddetin meşru görülmesi, önce ailede sonra da toplumda tekrar tekrar üretilmesine ve bir sorun çözüme yöntemi olarak kuşaktan kuşağa aktarılmasına yol açmaktadır (Tılıç, 1997:5).* Analizi yapılan filmde çocuk yaşta evlendirilen ve fiziki/dilsel şiddete uğrayan Reyhan karakterinin annesi Benek karakteri de çocuk yaşta evlendirilmiş şiddete maruz kalmış ve şiddete maruz kalmaya devam etmektedir. Kadınların bu düzene cevap vermemelerinin, yeni çocuk gelinleri oluşturan ve devamında gelen şiddeti kendince legalleştiren töre kurumsal yapısının oluşmasına sebep olduğu söylenebilir. *Tarhan: "Şiddeti duygularını daha çok sözlü olarak ifade etme becerisi olmayan, akıyla sonuç alamayan insanların uyguladığı bir yöntem" olarak tanımlamaktadır (URL-2).* Filmde Benek karakterinin eşi Ferhat eşine yaptığı fiziki/dilsel şiddeti "Ben ne yaptığımı biliyor muyum?" diyerek Tarhan'ın tanımladığı şiddet yapan insan profilini canlandırmaktadır. Ferhat yaptığı şiddeti kendisi bile sebebendirilemeyen, kafası karışık ama töre ilüzyonu ile hareket eden bir karakter.

"Silahla bilgisizlik bir araya gelince firavun, bütün dünyayı yakar." (Mevlana, VI/1991, 376). "Çok fena işler yaptın; fakat ya boş bulunduğundan veya bilgisizliğinden bunun kötü olduğunu bilmiyorsun." (Mevlana, 1990;103). Tasavvuf ve düşünür Mevlana silahla yapılan şiddet eyleminin bilgisizlik, cahillik nedeniyle olduğunu ifade etmektedir. *"Niceye bir bu kötülük, Niceye bir bu suç işleyişler? Niceye bir bu alay ediş, Niceye bir bu saçma sapan sözler; Niceye bir bu kötü işler. Niceye bir bu aslı olmayan sözler? Niceye bir bu düzen niceye bir bu hile? Niceye bir bu töre niceyedir bu adetler? "* (Mevlana, 1965:52). Mevlana bu dizelerinde kötülüğün, suç işlemelerin, alay edişlerin, kötü işlerin, bu hilelerin, töre ve adetler nedeniyle yapılan şiddet eylemlerinin saçma sapan işler olduğunu ifade ettiği görülmektedir. Filmdeki şiddet öğelerinin ana sebebi töre inancıdır. Filmde kızına ve eşine töre inancı nedeniyle şiddet uygulayan Ferhat karakterinin yaptığının yanlış olduğunu kabul ettiğini, eşine söylediği "üstüme gelme benim kiblem şaşmış" cümlesinden anlayabiliriz.

Şiddet eylemini hayatın birçok alanında görmek mümkündür. İş hayatında, çarşıda, pazarda, evde, sosyal yaşamda ve medyada şiddet olayları yaşanabilmektedir. Şiddet kadına yapıldığı gibi, erkeğe ve çocuğa da uygulanabilmektedir. "Halam Geldi" filminde kadına yapılan fiziki ve dilsel şiddet öğeleri sıklıkla görülmektedir. Kadına şiddetin nedenleri olarak cinsel kimlik ve erkek otoritesi, biyolojik ve bireysel etkenler, yakın ilişkilerde yaşanan sorunlar, toplumsal ilişkilerde kadın rolüne daha az önem verilmesi, erkek egemen toplumlarda erkek ve kadın arasında olan erkeğin baskın duruşunu devam ettirme isteği ve örf adetlerin erkek ve kadınlara biçtiği rol üzerinden bireylere yüklediği değiştirilemez olarak sunulan algı gibi etkenleri söyleyebiliriz. Şiddetin kaynağı sayılabilecek bu durumların dışında başka sebeplerde olabilmektedir.

Medya; filmlerde, dizilerde, gazete ve dergilerde işlenen konular üzerinden kadına yapılan şiddeti ortaya dökülebilmektedir. Erkek egemen formatta hazırlanan yapımlarda kadına uygulanan şiddetin alt yapısı oluşturulabilmekte ve şiddet normalleştirilmektedir. Bölgeler üzerine yapılan film ve dizilerde ağa veya onun oğlu üzerinden senaryo ilerlemektedir. Film ve dizilerde ağa veya oğlu esas oğlan ve ailesini koruma içgüdüğü ile hareket eden karizmatik figürler olarak sunulmaktadır. Bu tür filmlerde kızlar sevdiği ile değil ağa veya oğlunun uygun gördüğü kişilerle evlendirilmektedir. Ağa veya oğlunun bu tutumu mantıklı gerekçelerle anlatılmakta ve kızların istemediği kişilerle evlendirilmeleri normalleştirilmektedir. Çalışması yapılan filmde istemediği kişilerle evlendirilen çocuk yaşta kızların fiziksel ve dilsel şiddetle maruz kaldığı durumlar işlenmektedir. Filmde; erkek egemen bölge kültürünün etkisiyle kadınların isteklerinin önemli olmadığı, regl olan kızların evlendirilmeleri gerektiği, evlendirilecek adamın yaşının önemli olmadığı, buna karşı çıkan kızlara şiddet uygulanabileceği düşünce biçimlerine sıklıkla rastlanmaktadır.

Türk sinemasının tarihçesine göz atıldığında şiddet öğelerini görmek mümkündür. 1922 tarihli “Bir Facia-i Aşk” isimli Muhsin Ertuğrul’un yönetmenliğini yaptığı filmde şiddet içeren sahneler görülebilmektedir (Teksoy, 2007:19). Ömer Lütfi Akad’ın 1949 yılında çektiği “Vurun Kahpeye” filminde Aliye karakteri köylüler tarafından linç edilmekte, yine Akad filmi olan 1952 yapımı “Kanun Namına” isimli filmde silahlı çatışma ve adam öldürme içerikli şiddet öğeleri bulunmaktadır. 1968 yapımı Metin Erksan’ın “Kuyu” filminde kadına şiddet içeren sahneler bulunmaktadır. Genel olarak bakıldığında çoğu Yeşilçam filminde şiddet, bir şekilde görülmektedir. Yeşilçam filmlerinde fiziksel şiddet genellikle tokat, kavga şeklinde olsa da zaman zaman silahlar patlamaktadır. Bunlarla beraber Yeşilçam filmleri melodram denilen duygusal şiddet öğeleri kapsamında da oldukça fazla örneklere sahiptir (URL-3). 1980 öncesi ve sonrasında Yeşilçam filmlerinde işlenen kadın rolleri de farklıdır. 1980 öncesi kadın; namuslu eş, fedakâr anne, ailesi için çile çeken, erkeğe bağımlı kadın, cinselliği ile öne çıkan, yuva yıkan vamp kadın tiplmesi varken 1980 sonrası ise cinselliklerini ön plana çıkarmayan iyi kadınlar ile cinselliğini silah, koz olarak kullanan kötü kadın tiplmelerinden oluşmaktadır (URL-4). Son dönem Türk dizi ve filmlerine bakıldığında Recep İvedik filmleri, Deli Yürek, Eşkiya Dünyaya Hükümdar Olmaz, Ezel, İçerde, Asmalı Konak, Hercai ve Çukur dizileri ile Kurtlar Vadisi dizi ve filmleri genel anlamda birçok şiddet öğesi içermektedir.

Çalışmanın kapsamında irdelenmeye çalışılan “Halam Geldi” filminde 13 yaşındaki Reyhan ve arkadaşı Huriye istemedikleri kişilerle evlenmemek için hastalandıklarını gizlemeye çalışmakta ve sonrasında bu anlaşıldığında şiddetin nedenleri olarak saydığımız çoğu etkene maruz kalan karakterler olarak görülmektedir. Filmde eşine ve evlenmek istemeyen kızına şiddet uygulayan Ferhat karakteri dilsel şiddet ve fiziksel şiddetin örneklerini sergilemektedir. Ferhat karakteri bu davranışlarının kaynağı olarak yetişmiş olduğu Doğu Bölgelerinin kültürü ve töresini işaret etmektedir.

Şiddetin kaynağı olarak birçok neden sayılabilir. Şiddet kadına olduğu kadar erkeğe, çocuğa, hayvanlara hatta bebeklere dahi uygulanmaktadır. “Halam Geldi” filminde Huriye karakterinin kardeşi olan küçük yaşta Oya karakteri annesinden dilsel şiddet görmektedir. Anne Meziyet karakteri, kızı Oya karakterine kaba bir dille “Bak hele bak ne ara çıktında nereye gittin, sana benden habersiz bir yere gitmeyecen demedim mi?” diyor yine devamında “Koş babana haber ver giderken de o bebeği çöpe at, eşek kadar oldun senin bebek yaştan geçti.” diyerek dilsel şiddet uyguluyor. Türkiye’de bölgelere has şiddet sebepleri olabilmektedir. Çalışmanın konusu olan filmde kadına yapılan dilsel ve fiziki şiddetin sebebi olarak Doğu Anadolu Bölgesi’ne has örf, adet ve töre kültürünün etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Şiddetin tanımı, türleri ve toplumsal yansımaları/okumaları

Şiddetin tanımı

Şiddet, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından, “fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdit veya gerçeklik biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığı bulunması” durumu olarak tanımlanmaktadır. Hukukçular şiddet eylemleri için “İnsanın, benzerlerine karşı giriştiği, onlarda önemli ya da önemsiz

hasarlar veya yaralar oluşturan, saldırganlık ve hoyratlık ifade eden hareketlerdir" açıklamasında bulunmaktadırlar (Polat, 2014:112-117). Şiddetin sonunda fiziksel ve psikolojik hasarlar karşımıza çıkmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'nün ve hukukçuların yaptığı bu tanım, şiddet sonunda oluşabilecek fiziksel hasarları işaret etmektedir. Analizi yapılan film Reyhan karakterinin arkadaşı Huriye karakterine tokat atması ile başlıyor (Görsel-1) ve filmdeki ilk fiziksel şiddet ögesi gerçekleştiriliyor.

Görsel 1. Reyhan arkadaşı Huriye'ye tokat atıyor

Şiddetin başlangıç noktasını Hz. Âdem'in çocuklarından olan Kabil'in kardeşi Habil'i öldürmesi olarak belirleyebiliriz. O günden bugüne şiddeti toplumsal hayatın birçok noktasında gördük ve görmeye devam etmekteyiz. Şiddet sözcüğünün "peklik", "sertlik", "sıklık" anlamları vardır ve dilimize Arapça'dan girmiştir. Arapça'dan gelen şiddet sözcüğünün karşılığı, İngilizce'deki anlamları itibari ile birbirinden ayrılmaktadır. Şiddetin İngilizce'de karşılığı birden fazladır. Şiddet İngilizce'de bedene verilen hasar, kişilerin özgürlüğünün kısıtlanması, güç kullanma, duygusal sertlik, kullanılan ifadelerin çarpıtılması anlamlarına gelebilmektedir (Hobart, 1996:52). Kadına şiddet; kişilerin toplumsal ve sosyal statülerini kullanarak dilsel, cinsel, fiziksel, ekonomik, duygusal baskı kullanma fiiliyatıdır. Bu eylem insan hakları ihlali ve kişisel haklara müdahale olarak değerlendirilebilir (Özkan, 2017: 535). Şiddet sonuç itibariyle kişiyi haklarından mahrum etme, fiziksel ve duygusal bütünlüğüne zarar verme eylemi olduğundan insan hakları bağlamında da incelenebilir. Şiddet; insan haklarını ihlal, en temel haklarını kullanmayı engelleme, zor kullanma eylemlerini içermektedir. Aile içinde kadına uygulanan şiddetin hukuki müeyyidesi vardır, bunun yanında sosyal hayatta da önemli sonuçları olmaktadır (Vahip ve Doğanavşargil, 2006: 110). Kadına yönelik aile içi şiddetin sonucunda, şiddet uygulayanın cezai sonuçlarla karşılaşabildiklerini görmekteyiz. Kadına şiddet insan haklarını ihlal bağlamında değerlendirilmekte ve bu şiddetin toplumda olumsuz karşılığı olabilmektedir. Mutsuz kadın mutsuz çocuk yetiştirebilmekte ve bu mutsuz çocuklar büyüdüğünde şiddet uygulayan bireyler olarak toplumsal yaşama karışabilmektedir.

"Şiddet, hâkim olmak, yenmek, yönetmek amacı ile güçlü, şiddetli, etkili bir hareket, fiil, işlem: bir işi bozma engelleme, boşa çıkarmaya karşı düşmanca, yaralayıcı, hırpalayıcı veya tahrip edici (yıkıcı, yok edici) amaç taşıyan bir davranıştır" (Erten, Ardalı, 1996:143). "Şiddet saldırganlığın çeşit ve derecesidir" (Erten, Ardalı, 1996:143). Şiddet güçlü olan bireyin diğer kişilere bunu hissettirme faaliyeti olarak karşımıza çıkabilmektedir. Gücü çevresini yönetmek, çevresine baskı yaparak egemen olmak olarak algılayan birey davranışlarını şiddete dönüştürebilmektedir. Anti sosyal davranışlar sosyal şiddet kavramı içinde değerlendirilebilmektedir. Sosyal şiddet olgusunun içinde, terör, intihar, adam öldürme, suikastlar, adam kaçırma, fidye isteme, rehine alıkoyma, yakma -yıkma, tahrip, sözlü ve yazılı protestolar, top yekûn çatışma, ayaklanmalar, ırk- mezhep kavgaları ve ayrıcalıklı eylem biçimleri sayılabilir (Türkdoğan, 1996:341). Şiddet toplumsal olarak kurumsallaştığında sistematikleşebilmektedir. Terör örgütleri, çeteler, mafya grupları bu şiddeti kurumsallaştırıp yakma, yıkma, alıkoyma, insan öldürme, baskı yapma gibi uygulamalarla sosyal yaşam içinde kendine zemin bulabilmektedir. Bunların yanında protesto gibi hakları kullanan toplumsal oluşumların bu haklarını kullanırken şiddete kaydıkları görülebilmektedir.

Şiddet yaygın olarak güçsüz olana uygulanmaktadır. Bu bağlamda kadınlar, yaşlılar, çocuklar ve hayvanlar şiddete uğrayanlar olarak kayıtlara geçmektedir (Meyad Akademi, 2020:60). Şiddet sonucunda birey fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik yönden zarar görebilir. Şiddet hayatın her

alanında olabilmektedir. Evde, sokakta, iş yerinde ve aile bireyleri arasında şiddet olgusunu görebilmekteyiz. Şiddet denildiğinde genelde kadına uygulanan şiddet anlaşılmaktadır. Kadına şiddet kadar çocuğa, hayvana hatta erkeğe şiddet öğeleri uygulanabilmektedir. Kadına şiddet genelde bir döngü halinde karşımıza çıkmakta ve şiddet eylemine geçiş genellikle üç aşamada gerçekleşmektedir. Birinci aşamada erkek önemsiz denebilecek meselelerden kavga çıkarır. Kıskançlık gibi sebeplerden gerilim ortamı oluşturup duygusal şiddet yapar. İkinci aşamada öfkelenen erkek fiziksel şiddet uygular ve uyguladığı fiziksel ve duygusal şiddete bahaneler bulur. Erkeğin şiddet uyguladıktan sonra adeta özür diler gibi uyguladığı şiddete bahaneler bulmaya çalışması kadının önlem alması, harekete geçmesi seçeneklerini adeta engeller. Şiddete karşı önlem almanın önemli aşamalarından biri de şiddet eyleminin tekrarlanabileceğinin bilincinde olmaktır. Çalışmada eşinden şiddet gören Benek karakteri bu duruma tepki göstermeyip kabullenmektedir. Kızı olan Reyhan karakterinin zorla büyük yaştaki biri ile evlendirilmesi safhasında, kızının kendisi gibi olmaması için bu duruma tepki göstermiş fakat geç kalmıştır.

Şiddet uygulayan bireyin bu şiddet eğilimlerini yapma nedeni olarak, çevresinde gördüğü ya da kendisine geçmişte yaşatılan şiddet öğelerini taklit etme amacıyla gerçekleştirdiğini söyleyebiliriz. Ebeveynlerin ve aile içi büyüklerin tavırları çocukların sağlıklı bireyler olarak yetişmesinde belirleyici faktördür (*Zevkliler, Aydın, 1989:705*). Şiddeti sadece kişi üzerinden değerlendirmek eksik olabilir. Şiddet eğiliminde olan ya da şiddeti bizzat yapan kişinin çevresine, geçmişinde yaşadıklarına baktığımızda şiddet eğiliminde olma nedenlerinin ipuçlarına ulaşılabilir. Bireylere baskı ve güç kullanma sonucunda bedensel ve ruhsal sıkıntılar ortaya çıkabilmektedir. Kadına uygulanan şiddet genellikle erkek kaynaklı olmaktadır. Erkeğin kadına uyguladığı şiddet genellikle kadını kontrol altında tutma, baskı ile üstünlük kurmak amaçlı olmaktadır. Erkeğin ev içinde kadına uyguladığı fiziksel ve dilsel şiddet kadına olduğu kadar çocuklara da zarar verebilmektedir. Çalışma konusu filmde fiziksel, dilsel ve cinsel şiddet öğeleri görülmektedir. Reyhan karakterinin kendisinden yaşça büyük biri ile zorla evlendirilmesi ve bu süreçte Reyhan, Huriye ve Benek karakterlerine söylenen “orospu” gibi sözler cinsel ve dilsel şiddete örnek olarak verilebilir. Filmde Reyhan karakteri istemediği ileri yaştaki kişi ile evlenmemek için her itiraz edişinde babasından dilsel ve fiziksel şiddet öğelerine maruz kalmaktadır.

Şiddetin türleri

Şiddet öğeleri farklı türlerle karşımıza çıkmaktadır. Bunları fiziksel, sözel (dilsel), cinsel, duygusal ve ekonomik şiddet olarak sıralayabiliriz. Şiddeti uygulayan birey yaptığı şiddet eylemini açıklama amacıyla kılıfına uydurma denilebilecek sebepler söyleyebilmektedir. Herkes bir hak daha hak eder psikolojisi, bir süre sonra şiddete karşı öğrenilmiş çaresizliğe dönüşebilmektedir.

Aşağıdaki tabloda uygulanan şiddet öğesinin yapılış şekilleri ifade edilmektedir.

ŞİDDET ÖGESİ	ŞİDDET EYLEMİNİN YAPILIŞ ŞEKİLLERİ
Fiziksel Şiddet	Vurma, yaralama, itme, yumruklama, tokat atma, kol kıvrırma, hırpalama, sarsma, tekmeleme, itme, kol-bacak kırma, tükürme, saçından sürüklenme vb.
Sözel Şiddet	Bağırma, alay etme, hor görme, sistematik eleştiri, tehdit, lakap takma, hakaret, küfür, aşağılama, sorgulama, argo, kadınlığın ya da erkekliliğin aşağılanması vb.
Cinsel Şiddet	Tecavüz, başka kişilerle ilişkiye zorlama, cinsel organa zarar verme, göz veya elle taciz vb.
Duygusal Şiddet	Sevgi/ilgi/şevkat göstermeme, dışlama, aşağılama, hor görme, töre baskısı eylemlerinin hissettirilmesi.
Ekonomik Şiddet	Parasını elinden almak, az para ile çok şey isteme, istenilmeyen işte çalıştırma, kadının çalışmasına izin vermeme, zorla çalıştırma, para vermeme vb.
Çocukları Kullanma	Çocukları çalıştırma, kadına çocuk üzerinden baskı yapma, çocuğu babaya ya da anneye göstermeme, çocukları kaçırmaya vb.
İzolasyon	Kişiyi eve hapsetme, arkadaşları ya da ailesi ile görüşmesine izin vermeme/engelleme, telefonunu alma, odaya kilitleme vb.
Erkeklik Konumunu Kullanma	Erkeğin ya da kadının ailevi meselelerde tek başına karar vermesi ve bu kararı uygulaması, erkeğin fiziksel gücünü kullanarak kadına baskı uygulaması vb.

Toplumsal İlişkileri Sorgulamak

Kız çocuklarının töre nedeniyle tanımadığı kişilerle evlendirilmesi, özellikle kız çocuklarının regl yaşı geldiğinde okuldan alınması, mahalle/toplum bahane edilerek kız çocuklarının evden çıkışına izin vermeme vb.

Görsel 2. Şiddet Ögeleri ve Şiddet Eyleminin Yapılış Şekilleri (Akkaş ve Uyanık, 2016; Harcar, vd. 2008; Sarıcı, 2013; Yüksel, 2016)

Duygusal şiddet

Öfke kontrolünün sağlanamaması durumunda duygusal şiddet olabilmektedir. Duygusal şiddet karşı tarafın hislerini dikkate almamak ve duygularını zorlamak olarak tanımlanabilir. Benek karakterini, eşinin odaya kilitlemesi, onun görüşlerini dikkate almaması, hislerini/duygularını göz ardı etmesi ve kızı Reyhan ile irtibatını kesmesi duygusal şiddet örneği olarak verilebilir. Filmde Huriye karakterinin de Reyhan karakteri gibi istemediği biri ile evlendirilme sorunu vardır. Huriye karakterinin babası olan muhtar figürü, regl olduğunu öğrenir öğrenmez kızını daha önce hiç görmediği, tanımadığı akrabası ile evlendirme işlemlerini başlatmıştır. Evlenme konusunda düşüncesi hiç sorulmayan ve daha çocuk yaşta olan Huriye ve Reyhan karakterlerinin yaşadığı bu süreçler duygusal şiddete örnek olarak verilebilir.

Dilsel şiddet

Dilsel şiddet genellikle karşı tarafı kullanılan cümlelerle aşağılama şeklinde olmaktadır. Çalışma konusu filmde dilsel şiddet ögelerine sık karşılaşılmaktadır. Sınır çizilirken arazisi Rumlar tarafından gasp edilen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşı Ramadan isimli karakter arazine giriyor ve Rum subayı "indirin şu it oğlu iti" diyor ve askerlerine silahları ile atış emri veriyor. Ramadan karakteri de Rum komutana "sensin be it oğlu it, burası bana babamdan kaldı piçler" diyor ve mermilerden kaçarak köy kahvesine geliyor. Kahvede bulunan muhtar Ramadan'ın ısrarla eski arazisine gitmesini eleştiriyor. Bu karakter sınırı geçmesini eleştiren muhtara "seni ne dinleyeceğim be götünü koyduğun koltuk bile senin değil" diyor. Ferhat karakteri filmin birçok sahnesinde kızı Reyhan'a ve eşi Benek'e "orospu, hırpalarım, kuş kadar beynin var, Kur'an hakkı için hepinizi öldürürüm, ulan seni de, kızını da, piçlerini de öldüreğim, beni köye ve töreye rezil ettin orospu, aldın beni cin götüne soktun, şahadet getir lan orospu, kes sesini Benek" gibi cümleler söylüyor. Reyhan karakola sığındıktan sonra, komutan Hamit'i sorgularken "bir lokma kıza tecavüz etmişsin şerefsiz" diyor, yine konuşmaya devam eden Hamit'e "sen sus lan sapık sıran gelince konuşursun" diyor, kızı Reyhan'ı soran Ferhat'a "şimdi mi merak ediyorsun kızını bu mu lan sizin töreniz çocuk bu çocuk, kendi elinle kızını yeğenine vermişsin şerefsiz" diyor. Haluk karakteri Kösem karakteri ile konuşurken iki çocuğu olduğunu üçüncünün de yolda olduğunu ifade ediyor ve tespihin başını kaldırarak "Osman" diyor. Huriye karakterinin annesi Meziyet, kızının hasta olduğunu öğrenince "yollu orospu" diyor. Bu örnekler filmde geçen dilsel şiddet ögeleri olarak gösterilebilir.

Cinsel şiddet

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tahmini hesaplamalarına göre, her üç kadından biri yaşamı boyunca bir tür fiziksel ve / veya cinsel şiddete maruz kalmaktadır. Kadın ve kız çocuklarının hayatın her alanında, otobüste, metroda, iş yerlerinde, parkta, caddede, pazarda, umumi tuvaletlerde, okullarda kısaca kamusal alanın her biriminde şiddet ögelerine maruz kalabilmektedir. Kadına şiddet eylemlerinin önlenmesi anlamında gerekli tedbirlerin alınması önemli bir noktadır. Çalışma hayatında, kamusal alanlarda kadının korunması, güvenli çalışma ortamlarının oluşturulması oldukça önemlidir. Öyle ki kadınların bazı yerlere, bazı saatlerden sonra yanında güvendiği bir erkek olmadan gidememe durumu olabilmektedir. Bu can sıkıcı durum birçok olumsuzluğa da sebep olabilmektedir.

Analizi yapılan filmde Hamit karakteri çocuk yaştaki, reşit olmayan Reyhan ile evleniyor ve bir gece geçiriyor. Bu durum film içindeki cinsel şiddet ögesi olarak gösterilebilir.

Fiziksel şiddet

Fiziksel şiddet kişinin diğer kişilere karşı harekete geçerek ve temas ederek yaptığı eylemdir. Fiziksel şiddet uygulanan kişide dokusal, tıbbi hasar oluşabilmektedir. Fiziksel şiddet aile içi tartışmalarda görülebilen eylemlerdendir. Aile içi tartışmalarda fiziksel şiddet uygulanan kesim genellikle kadınlar olmaktadır.

“Halam Geldi” filminde fiziksel şiddet öğeleri çok sık görülmektedir. Film Reyhan karakterinin arkadaşı Huriye karakterine tokat atması ile başlıyor ve filmdeki ilk fiziksel şiddet öğesi karşımıza çıkıyor. Reyhan karakteri, babası okula gitmesini yasaklamasına rağmen okula gidiyor ve okul önünde babası Ferhat tarafından “Sen deli misin?” denildikten sonra üç, dört defa tokat atılarak darp ediliyor, saçından çekilerek sürükleniyor. Ferhat, bu zorbalığa engel olmak isteyen Reyhan’ın sınıf arkadaşı Halil karakterini de iterek yere düşürüyor. Kızı Reyhan’ı sırtına vura vura eve götürüyor. Eve girdiğinde kızını itiyor ve kız annesinin yanına düşüyor. Ferhat eşine “Bu kız bir daha evden çıkmayacak, çıkarsa Kur’an hakkı için hepinizi öldürürüm.” diyor ve kızını vereceği yaşlı adamı arayarak “Kızım hazır gelin alın.” diyor. Anne Benek karakteri “Vermem kızımı vermem” deyince, Ferhat “Ulan seni de kızını da...” diyerek anne Benek’i itiyor, tokat atarak odada darp ediyor (Görsel-3). “Beni köye rezil ettin oruspu seni de içerideki piçleri de öldüreceğim, ne namusum kaldı ne de şerefim.” diyerek Benek’in alınına silah dayıyor. Reyhan zorla yaşlı adamla evlendirildiğinde kaçmak amacıyla arabadan iniyor ve iteklenerek zorla yeniden arabaya sokuluyor. Haluk karakteri oğlu ölünce yatalak babasına “Bana bak!” diye bağıyor ve hasta adamı yatakta çekerek döndürüyor, silahı çekiyor ve babasına nişan alıyor fakat sonra intihar ediyor. Reyhan zorla evlendirildiği Hamit’in evinden kaçıyor ve Hamit “Sen kimsin de evden kaçyorsun?” diyerek silahı alıp Reyhan’ın peşine düşüyor. “Halam Geldi” filminde insana yapılan fiziksel şiddet kadar hayvana yapılan fiziksel şiddet öğelerine de rastlanmaktadır. Ferhat karakteri ayakkabısının tekini alan köpeklerine “ağzına tükürdüğüm iti getir lan ayakkabımı” diyerek ayakkabının diğer tekini hayvana fırlatıyor. Bu örnekler filmdeki fiziksel şiddet öğeleri olarak gösterilebilir.

Görsel 3. Ferhat, Eşi Benek'e Fiziksel ve Dilsel Şiddet Uyguluyor

Ekonomik şiddet

Ekonomik kaynakların ve faktörlerin kadın üzerinde sistematik olarak baskı unsuru olarak kullanılmasıdır. Burada amaç kadını ekonomik şiddet uygulayarak kontrol altında tutmaktır denilebilir. Kadının çalıştırılmaması, kız çocuklarının eğitim alıp meslek sahibi olmalarının engellenmesi, çalışan kadının maaşının alınarak kendine çok az harçlık verilmesi, ailenin maddi gereksinimlerinin karşılanmaması, çalışan kadının iş ortamında yükselmesini sağlayacak iş gezilerine katılmasını engellenmesi gibi faktörler ekonomik şiddet türleri olarak değerlendirilebilir.

Şiddetin toplumsal yansımaları ve toplumsal okumaları

Şiddete maruz kalan bireylere şiddet uygulayan bireylerin toplumsal, ailesel ve bireysel nedenleri olduğu görülmektedir. Şiddetin toplumsal nedenleri; kişinin kendi yeteneklerini göstermesinin engellenmesi (sen kızsın ne işin olur bu işlerle gibi cümleler), silah/uyuşturucu gibi etkenlere ulaşmanın kolaylığı, ekonomik kazanç, statü elde etme çabası, töre veya başka sebeplerle istenilmeyen kişilerle zorla evlendirilme, alınan eğitimin yetersizliği ve başkasına bağımlı olma, sosyal düzenin bozulması, gelir dağılımının adaletsizliği olarak sıralanabilir. Ailesel nedenler; aile içinde ebeveyn ile çocuklar arasındaki iletişim bozukluğu, ailelerin çocuklarının maddi ve manevi

ihtiyaçlarını karşılamaması, çocuğun istismarı, tutarsız/dengesiz disiplin yöntemleri, ebeveynler arasındaki tartışmalar, çocukları arkadaşları ya da kardeşleri ile kıyaslama, çocuktan kapasitesinin üzerinde beklentiler, okul sınavlarına ya da ulusal sınavlara hazırlanma sürecinde baskılar, çocuğu zorla çalıştırma, çocuğun anne veya babasını kaybetmesi, soydan gelen rahatsızlıklar, ebeveynlerin stresli hayatı, kavgaya zorlama olarak sıralanabilir. Bireysel nedenler; Hiperaktivite bozukluğu, okul hayatındaki başarısızlıklar, dikkat eksikliği, arkadaş edinememek, cinsel istismara uğrama, okul değişikliği ve yeni okula adapte olamama, akran zorbalığına uğrama, kendini ispatlamak için çeteye üye olma olarak sıralanabilir. Medya ve dijital ortam; film ve dizilerdeki şiddet sahneleri ve bu sahnelerdeki kahramanları rol model alma, şiddet içeren oyunları oynama, filmlerde ve dizilerde şiddetin hak arama yöntemi olarak gösterilmesi olarak sıralanabilir.

"Aile içi şiddet gerek kırsal gerekse kentsel açıdan birçok kadının hayatını derinden etkilemekte ruhsal sorunların ortaya çıkmasına neden olmaktadır" (İbiloğlu, 2012:204). Aile içi şiddet sonucu kadın veya adamda ilerleyen zamanda birtakım ruhsal sıkıntılar oluşabilmektedir. Aile içinde oluşan şiddetin maruz kalanı genellikle kadın olduğundan, kadının şiddete maruz kalma süresi, şiddetin türü gibi etmenler ruh sağlığının derecesini etkilemektedir. Şiddetin ilk evrelerinde şok hali görüldüğü, ilerleyen zamanda şiddetin devam edeceği düşüncesi ile korku duygusu oluşmaktadır. Maruz kalınan şiddetin sistematikleşmesi sonucunda çaresizlik, kontrolü kaybetme duygusu, umutsuzluk, benlik saygısını kaybetme, stres bozukluğu, alkol ve sigara bağımlılığı, uyuşturucu maddelerini kullanmaya başlama, intihar düşüncesi ve eylemi gibi tıbbi ve ruhsal olumsuzluklar ortaya çıkabilmektedir (Page ve İnce, 2008). Hamilelik döneminde kadına uygulanan şiddet çocuk düşürme, erken doğum, bebeğin gelişimini tamamlamamış haliyle doğum, annenin alkol/sigara/madde kullanımı ya da maruz kaldığı fiziksel şiddet nedeniyle ceninin zarar görmesi veya ölmesi gibi durumlar görülebilmektedir (Demir, 2000; Page ve İnce, 2008). Kadınların yaşadığı olumsuzluklar sonucunda genel sağlıklarında sıkıntılar oluşmakta, yaşam kaliteleri düşmekte ve tüm bunların sonucunda sağlık hizmeti alma durumları da artmaktadır (Efe ve Ayaz, 2010:23-29). Kadına şiddet sonunda çocuk düşürme, kol-bacak kırılması veya zedelenmesi, kafa travması gibi tıbbi, medikal sonuçlar ortaya çıkabilmektedir.

Aile içinde görülen şiddetin negatif sonuçları sadece kadın üzerinde görülmemektedir. Evdeki çocuklarda bu şiddet sarmalından negatif etkilenmektedir. Şiddet ortamında büyüyen çocuklar bir süre sonra ruhsal bozukluklar yaşayabilmekte ve bu ruhsal bozuklukların davranışlarda negatif etkileri olabilmektedir. *Çocukların arkadaşları ile yakın ve olumlu ilişkiler kurmakta zorlanması, saldırganlık davranışlarında artış görülmesi, okulda sorunlar yaşamaması, evden kaçmayı düşünmesi, özgüven eksikliği, öfke ve mizaç problemleri, isteksizlik, ümitsizlik, konsantrasyon güçlüğü yaşamaması da aile içi şiddetin olası diğer olumsuz yansımalarıdır* (İbiloğlu, 2012:222). Şiddet öğelerinin sergilendiği aile ortamında yetişen çocuklarda madde/alkol/sigara bağımlılığı, yasa dışı işlere veya gruplara ilgi, intihara meyil gibi olumsuzluklar gösterdikleri söylenebilir (Demir, 2010) (URL-5). Şiddetin var olduğu aile yapılarında sağlıklı çocukların yetişmesi oldukça zordur. Ne görürse bir süre sonra onu taklit eden çocuk bir süre sonra bu taklitlerini yani şiddet öğeleri içeren taklitlerini davranış haline getirebilmektedir. Suça eğilimli, suç işleyen, şiddet uygulayan bireylerin geçmişinde şiddet ortamında yetiştiği sık karşılaşılan bir durumdur. Bu bağlamda şiddet olan ailelerde yetişen çocuklar büyüdüklerinde, genellikle toplumsal olarak sorunlu birey olmaktadır.

Şiddetin yapılması ve kanıksanması sonucunda bu durum kurumsal hale getirilerek sistematikleşebilmekte, hatta kazanç kapısı haline de gelebilmektedir. Çete, mafya, terör örgütü gibi oluşumların varlık sebeplerinin şiddet olduğu bilinmektedir. Bu tür oluşumlar cinayet, yaralama, rehin alma, tecavüz, dayak atma, insan kaçırma, silahla tehdit gibi uygulamalarla şiddeti kurumsallaştırıp kendilerini toplum içinde konumlandırabilmektedir. Kanun dışı uygulamalarla toplumda korku oluşturan bu yapılar toplumsal huzuru bozabilmekte, kamu düzenini yozlaştırabilmektedir. Ülkeler gücüne göre mafya, çete ve terör örgütü gibi şiddet odaklarını kontrol altına alabilmekte, bazı yerlerde ise kontrol kaybedilip buralarda yaşayan insanlar bu şiddet gruplarının inisiyatifine bırakılmaktadır. Şiddeti meslek haline getiren bu gruplar hiyerarşi kurma,

görevli kılma, emir verme, yoksun bırakma, işgal, terör gibi toplumsal ve güvenlik sorunlarına da sebep olduğu olabilmektedir.

Kadına şiddet olgusunun toplumsal okumalarını birçok küresel sözleşmelerde görebilmekteyiz. Türkiye'nin de taraf olduğu (1985), CEDAW (Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi

Sözleşmesi New York, 18 Aralık 1979) BM sözleşmesinde bu okuma görülmektedir (URL-6). Bu sözleşme toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin giderilmesi meselesinin, taraf devletlerin meclislerinden geçirdikleri yasalarla garanti altına almalarını zorunlu kılıyor. 2011 yılında İstanbul'da imzaya açılan ve 2014'de yürürlüğe giren İstanbul Sözleşmesi'nde her türlü şiddetin önlenmesi hedeflenmektedir (URL-7). Özellikle kadına şiddet olgusu anlamında maddeleri olan bu küresel sözleşmenin içerisinde bulunan "Toplumsal Cinsiyet" ibaresi kafa karışıklığına sebep olmuş ve sözleşme imzalandıktan seneler sonra tartışılır duruma gelmiştir. Süreç Türkiye'nin bu sözleşmeden 2021 Temmuz'unda çekilmesi ile sonuçlanmıştır. İstanbul Sözleşmesi'nin sadece Türkiye'de değil Dünya'da da tartışma konusu olduğu görülmektedir. Birleşik Krallık başta olmak üzere Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Moldova, Slovakya, Letonya, Ukrayna ve Ermenistan sözleşmede imzası olmasına rağmen bunu yürürlüğe koymamıştır, Polonya ise sözleşmeden çekilmiştir. Türkiye İstanbul Sözleşmesi'nden çekilse de 2 Mart 2021'de "Yeni İnsan Hakları Eylem Planı'nı" kabul etmiştir. İstanbul Sözleşmesinde "kadının erkek tarafından ısrarlı takibinin" suç sayılması bu planda da kabul edilmiştir. Yine bu plan kadının tecavüze uğraması sonrasında devletin ücretsiz psikolojik destek sağlamasını içermektedir. Kadına şiddet olgusunu ele alan küresel toplumsal sözleşme olarak Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (Türkiye 1950 yılından beri taraf) de ele alınabilir. Mahkemenin kadına şiddet konulu dosyalarda, toplumsal cinsiyet meselesine dair, üye ülkelere verdiği çok sayıda yaptırım kararları mevcuttur (URL-8).

Tüm bu okumalar kadına şiddeti önleme meselesinin sözde değil özde yapılması üzerinedir. Ülkeler iç dinamiklerine göre bu okumaları yasal zırlara büründürebilmektedir. Kadına Şiddet Dünya ülkelerinin ortak sorunudur ve çözülmesi gereken insan hakları ihlallerinden ve dramlarından. Çalışmamızda "Halam Geldi" filmi analiz ederken Eisenstein'in dram ağırlıklı kurgu anlayışını temel alıyoruz. Filmler gerçek hayatı ekrana yansıtan sanatsal yapıtlardır. Gerçek hayattan kareleri ekrana getiren ve izleyicide etki bırakan bu sektör kadına şiddet senaryolarını da ele almaktadır. Bu senaryolar doğasıyla genellikle dram içermektedir. Filmlerle toplumsal bilinçlenme sağlanabilmektedir. Eisenstein, filmleri ile toplumsal farkındalıklar oluşturmuş bir sanatçıdır. "Halam Geldi" filminin analizini yaparak kadına şiddet konusundaki yerel ve küresel toplumsal okumaları hatırlatmak, farkındalık oluşturmak ve mevcut yasaların daha sağlıklı işletilmesini sağlama adına katkı sunmak hedeflerimizdendir.

Medyada, televizyonda ve sinemada şiddet olgusu

"Medya, insanları şiddet dolu bir dünyada yaşadıklarına ve dünyayı daha güvenli hâle getirmek için şiddetin gerekli olduğuna inandırır." (Trend, 2008:80). "Medyada Şiddet Efsanesi" kitabının yazarı David Trend medya dünyanın daha güvenli olması için şiddetin gerekli olduğunu insanlara inandırır diyerek medyadaki şiddet öğelerinin, insan algısında yaptığı tahribatın büyüklüğünü ifade etmektedir. Medyada, televizyonda ve sinemada şiddet olguları yer almaktadır. Şiddet içermeyen film sayısının oldukça az olduğu söylenebilir. Küfür, aşağılama, hor görme, hakaret, argo içerikli dilsel şiddet öğeleri ve dövme, tokat atma, silahla yaralama gibi fiziksel şiddet öğelerini filmlerde, dizilerde yoğunluklu olarak görmek mümkündür. Bu film analizinde özellikle kadına uygulanan töre kaynaklı şiddet olguları irdelenmektedir. Dizi ve filmlerde şiddet içerikli öğeleri sergileyenlerin adalet dağıtıcısı gibi gösterilmesi "şiddet aslında iyi bir şeyde olabilir" algısını oluşturabilmektedir. Trend, medyanın şiddeti yoğunluklu olarak işleminin dünyanın daha güvenli hale gelmesini sağlayacağı algısına eleştirel olarak yaklaşmaktadır. Medya, şiddeti sık işlediğinde şiddet normalleşme eğilimine girebilmekte ve tehlikenin büyüme trendi anlaşılabilir. Medya, şiddeti sık işlediğinde şiddet normalleşme eğilimine girebilmekte ve tehlikenin büyüme trendi anlaşılabilir.

Şiddet olaylarının artışında medyanın oldukça fazla etkisinin olduğu, gündemde olan bir noktadır. Zira medyanın günlük yaşamda önemli bir olgu haline gelmesi, insan davranış şekillerine etkileme anlamında önemli bir faktör olduğu şeklinde bir görüş oluşmuştur (Palabıykoğlu, 1997:123; Uysal,

2006:121; Sim; 1996:127 ve 130). Çünkü yoğun şekilde takip edilen medya, kişinin algılama süzgecinin ve bilişsel çerçevesinin oluşmasında çok önemli bir role sahip bulunmaktadır (Yüksel, 2005:42). Televizyon ve diğer medya araçları, içerik malzemelerini gerçek hayattan alırlar ve bu malzemeleri kendi dünya görüşlerine göre işleyip, kendilerine göre bir dünya kurgularlar. Bu bakımdan denilebilir ki insanlar televizyonlarında gerçek hayatı izlemezler. Televizyonun ve medyanın bize izlettiği, okuttuğu kurgudur (Mutlu, 2005:411). Medya yapımlarında şiddet malzemesinin sıklıkla kullanılması o medyanın daha fazla dikkat çekilir olmasını sağladığı görülmektedir. Günümüzde rayting denilen bu dikkat çekme unsuru medya organlarının yapımlarında daha fazla şiddet ögesi koymalarına sebep olmaktadır. İzlediği film ya da dizideki karakter gibi konuşan, yürüyen insanları sokakta görebilmekteyiz. Medya tarafından kurgulanan gerçek dışı karakterlerin yerine kendilerini koyan ve o şekilde davranan kişilerde davranış bozukluğu oluşabilmekte ve bu durum sorunlu bireylerin oluşmasına sebep olabilmektedir. Medya, özellikle çocuk ve genç yaştaki bireylerde etkileyici olmaktadır. Bu yaştaki bireyler kurgu ile gerçek dünyayı ayırt edemeyebilmekte ve seyrettikleri, okudukları ya da dinledikleri gerçek dışı karakterlerin ya da olayların peşine düşebilmektedir.

Şiddet medya henüz yokken yüzyıllar önce hikâye anlatımlarında önemli bir faktör olarak yerini almıştır. Babil, Mısır ve Sümerlerin şiddeti resmettiği bilinmektedir. Eski ahit kitapları soykırım, savaş ve insanın kurban edilmesi konulu hikâyeleri aktarmıştır (Trend, 2008:21-2). İlk çıkan kitle iletişim aracı olan gazetelere bakıldığında bu gazetelerin şiddet haberleri ile başladığı görülmektedir. Bu durumda denebilir ki medyada şiddet öğelerinin işlenmesi sinemadan önce başlamıştır (Özer, 2010:11). Günümüzde medya unsurlarında şiddetin bolca işlendiği ve bir eğlence malzemesi olarak sunulduğu görülmektedir (Uysal, 2006:121). Medyanın şiddeti eleştirmek için şiddet öğelerini işleme bir ölçüde anlaşılabilir bir durumdur lakin eğlence için şiddet haberlerinde, senaryolarında, sunumlarında işleme toplumda sorunlar oluşturduğu bilinen bir gerçektir. Özellikle televizyon programları, film ve dizilerde şiddet öğelerini sık sık görmek mümkündür. Bu programlar televizyon seyircisi olan çocuk, genç ve yetişkinler üzerinde etkili olmaktadır. Medyada verilen patlama, cinayet, şiddet içerikli görüntülerin çocuklar üzerinde olumsuz, yıkıcı etkileri olduğu görülmektedir (Kara, 2011:36-45; Sözen, 2008:80-82). Medyanın en tehlikeli, sinsi tarafı şiddet normal hayatta insanlar arasında normalleştirilmesi ve insanları şiddete karşı duyarsızlaştırmasıdır (Semerci, 2008:51). İyi ve kötüyü ayırt etme becerisi gelişmemiş bireylerde özellikle de çocuk ve gençler üzerinde bu programların etkileri çok daha ağır görülebilmektedir. Seyrettiği her programda veya oynadığı oyunlarda şiddet gören bu bireyler şiddet kanıksamakta ve onların dünyasında şiddet normalleşebilmektedir. Bu durumda şiddete karşı duyarsızlık oluşmaktadır. Televizyon ve bilgisayar oyunlarının şiddet öğelerini diğer medya oluşumlarına göre daha fazla içerdiği söylenebilir. Durum böyleyken aileler çocuklarının şiddet öğelerini içeren programları seyretmemeleri ya da oyunları oynamamaları için emek harcamaktadır.

"Medya insanların gündelik yaşamlarında sürekli çeşitli şiddet türleriyle karşılaşacağı bir sendroma yol açması yanında, korku ve dehşet saçan ekranlardaki sanal şiddet sunumları; bir boşalma, bir arınma aracına dönüşmekte, bu durum giderek şiddetin ve suçun kanıksandığı, onaylandığı ve şiddete yönelimin kolaylaştığı sert bir iklime yol açmaktadır" (Çakır, 2008:167). Medyada şiddetin yaygın olarak kullanılması bireylerin şiddete karşı duyarsızlaşması yanında bizzat şiddet uygulayan bireyler haline dönüşmesine de sebep olabilmektedir. Birey yaptığı şiddet nefes almak, yürümek, koşmak gibi normal bir eylem olarak görmekte ve bu durumda şiddete yönelim, kişilerin dünyasında legalleşebilmektedir. "Jean Baudrillard'in belirttiği gibi gündelik yaşama küçük dozlar halinde aşılana şiddet; kitle iletişiminin özünü oluşturan 'gündelik haberler, cinayetler, devrimler, nükleer ya da bakteriyolojik tehlike' tarafından beslenir" (akt. Çakır, 2008:165). Kişilerin başvurduğu şiddet öğeleri toplumsal yapı adında örgütlenen fakat amaçları farklı olan yapılarda da görülebilmektedir. Devrim, darbe adı altında yapılan antidemokratik devrimler şiddet öğeleri ile gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır.

İnternet erişimi olan bilgisayar, akıllı telefon gibi iletişim araçlarına veya televizyonlara saatlerce vakit harcanması, çocuk veya ergen bireylerde ruhsal ve bedensel tehlikeler taşımaktadır (Kara,

2011:33 ve 4). “Araştırmalar, medya yayınlarının anti-sosyal davranışları ve şiddeti desteklemesiyle özellikle çocuklar üzerinde olumsuz etkiler yaptığını ortaya koymaktadır” (Akt. Palabıyıköğlu, 1997:124; Marshall, 1999:485). Çocuklar oyuna girerken karşılarna şiddet öğeleri, seks, pornografi, alkol, uyuşturucu madde, silah teşhiri, patlayıcı yapımı gibi konuları işleyen site linkleri çıkabilmekte, hatta bu siteler direkt açılabilir (Tuncer, 2001:427-429). Her türlü iletişime açık olan çocuklar tüm masumiyetleriyle merak edip bu içerikleri inceleyebilmekte ve bu içeriklerden olumsuz etkilenebilmektedir (Tuncer, 2000:208). Medyanın bu olumsuz etkilerinden dolayı izleyici ve okuyucuların korunması amacıyla medya okuryazarlığı eğitimi ve gerekliliğine önem verilmeye başlanmıştır (Türkoğlu, 2007:95). Televizyon kadar bilgisayar oyunları da şiddet içermektedir. Bu durumda çocukları, gençleri ve diğer yetişkin bireyleri medyanın ve bilgisayar oyunlarının olumsuz öğelerinden korumak için medya okuryazarlığı terimi ortaya çıkmıştır. Şiddet öğelerinin daha fazla işlendiği günümüzde medya okuryazarlığının daha da fazla önem kazandığı söylenebilir. Bu öneme binaen devletler okul müfredatlarına medya okuryazarlığını koymuş, çocukları ve gençleri bilgilendirme çabasına girmişlerdir.

Sokakta, okullarda seyrettiği dizi veya filmlerdeki karakterlerin taklidini yapan gençleri görebilmekteyiz. Daha kötüsü seyrettiği şiddet makinesi karakter gibi arkadaşına ya da tanımadığı kişilere şiddet uygulama, tokat atma, hakaret etme, dövme haberlerini yine medyadan alabilmekteyiz. Medya dizi ve filmlerde şiddet öğelerini bolca veriyor ve bu karakterlere özenip şiddet öğelerini uygulayan insanları haberleştiriyor. Yani medya kendi haber kaynağını bir ölçüde yine kendisinin oluşturduğunu görüyoruz. Şiddet içeren film ve dizilerin reytinglerinin fazla olmasının bu medya kuruluşlarına daha fazla cesaret verdiği, günün sonunda daha fazla şiddet öğelerine yer verdikleri görülmektedir. Töre üzerine konulu bölge odaklı dizilerde ağa oğlunun karizmatik, dil bilen, okumuş gibi gösterilmesi bu karakterin dizinin ilerleyen safhalarında uyguladığı şiddet öğelerini şirinleştirebilmektedir.

“Halâm Geldi” filminin kadına şiddet teması üzerinden analizi

Analizi yapılan “Halâm Geldi” filminde nitel içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. *İçerik analizi “iletişimin belirgin yazılı/açık içeriğinin objektif, sistematik ve niceliksel tanımlarını yapan bir araştırma tekniğidir” (Berelson, 1955:7). Nitel içerik analizleri ile filmlerdeki fiziksel, dilsel şiddet öğelerinin tespitleri ve değerlendirilmeleri yapılabilir. Bu çalışmada amaç “Halâm Geldi” filminde sahnelenen örf, adet ve töre kaynaklı şiddet (özellikle kadına şiddet) içeriklerini nitel metotla ortaya çıkarmaktır. Bu amaçla filmde zorla akrabaları ile evlendirilmek istenen Reyhan ve Huriye çocuk karakterleri başta olmak üzere diğer karakterlerinde uğradıkları şiddet öğeleri görselleri ile birlikte tablolar halinde sıralanmıştır. Sahne sahne taranarak oluşturulan bu tablolarla örf, adet ve töre nedeniyle kadına şiddet dramı anlatılmaya çalışılmıştır.*

Çalışmada kadına şiddet dramı Sergey Eisenstein’in Sinema (kurgu) Kuramı üzerinden yorumlanmaya çalışılmıştır. Eisenstein’in Kurgu Kuramı toplumsal dramları içermektedir ve topluma mesaj verme eğilimindedir. Onun sinemasında birey değil toplum ele alınmaktadır. *Ona göre, notaların, ritimlerin, enstrümanların düzenlenmesi gibi, çarpıcı çekimlerin toplamından oluşan film, sürekli denetim altında tutulmak zorundadır (Kaiser, 2001: 354). Film etkisinin izleyiciye ulaşması ve izleyicinin öyküden kopmaması için her bir plan özenle çalışılmalıdır (Wyborny, 2012: 31).* Eisenstein’in kurgu hikayesinde izleyiciyi öyküden uzaklaştırmamak için merak ve heyecan uyandıran sahneler çoğunluktadır. Çalışması yapılan “Halâm Geldi” filminde akrabaları ile çocuk yaşta evlendirilmek istenen Reyhan ve Huriye karakterlerinin sonlarının ne olacağı konusunda merak uyandırılmaktadır. Filmde çok sayıda şiddet sahneleri bulundurulmuş izleyicinin gerilmesi sağlanmaktadır. Eisenstein’in filmlerinde kurgu anlayışı çok önemlidir. *Onun filmlerinde kaçışan insanların genel plandaki görüntüleri, korku dolu gözleri, haykıran ağızları, sendeleyerek ayakları ile insanlar üzerinde heyecan artırılmaktadır (Rizvi, 2015: 597).* Çocuk yaşta akrabası ile evlendirilen Reyhan’ın evlenip eve getirildiği gece korku dolu gözlerle eşine bakışı, filmin birçok sahnesinde seslerin yükselmesi, kurgunun izleyicinin heyecanını ve dikkatini artırmaya yönelik olduğu algısını vermektedir. Filmde Ramadan karakterinin KKTC sınırları belirlendiğinde Rum tarafında kalan

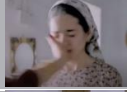

topraklarını sahiplenmek için sınıra gittiğinde Rum askerleri ile girdiği laf dalaşı Eisenstein'ın "tez-antitez-sentez" kurgu anlayışını içerdiği söylenebilir.

Eisenstein'a göre film bir olayın zorunlu olarak açıklanması üzerine kurgulanması gerekmektedir. *Bir olayın statik parçalarının çekilmesi ve bunların dinamik kurgu ilkesiyle bir araya getirilmesi gereklidir (Andrew, 2010: 122-124)*. Eisenstein'ın Sinema Kuramı düşüncesine göre duygu ve düşünce seyirciye en etkili şekilde hissettirilmeli ve bunun için kurgu dinamik olmalıdır. İzleyicinin his ve zihni kurgu ile düzenlenmelidir. Eisenstein'ın sinemasında heyecan olduğunu ve duygulara seslendiğini görebilmekteyiz. İzleyiciye filmi sonuna kadar izletme heyecanı verilmekte ve bu heyecanı filmin hammadde olarak görülmektedir. Onun filmlerinde bir dizi şok dalgası ile uyarıcı güçte bir öykü anlatılmaktadır. Eisenstein sinemada bir kuramcıdır ama sinemada işin pratik alanlarına da kafa yoran ve uygulayan bir kuramcıdır. Çalışma konusu filmde çocuk gelinlerin maruz kaldığı şiddet süreci ve sonrası senaryoda izleyiciye yaşatılmaktadır. Filmde kadına uygulanan şiddetin dozu artırılmakta ve izleyicinin gerilmesi bir nevi şok geçirmesi sağlanmaktadır. Filmde kadına şiddet sahneleri yoğun olarak kullanılmakta ve izleyici dinamik bir sürecin içinde tutulmaktadır.

Eisenstein'ın filmlerinde mesaj verme taktiğini "Halam Geldi" filminde görebilmekteyiz. Film toplumsal cinsiyet farkındalığı oluşturma anlamında kadına pozitif bir ayrımcılık sergilemektedir. Reyhan karakterinin zorla evlendirilmesi ve kocası Hamit'in evinden kaçışı sonrası, karakol komutanın söylemleri topluma verilmek istenen mesajı içermektedir. Komutanın karakola gelen Hamit'e "13 yaşında bir kızdan bahsediyoruz, bir lokmacık kıza tecavüz etmişsin şerefsiz, sapık" demesi, sonra karakola gelip kızı Reyhan'ı soran Ferhat'a "Şimdi mi kızın aklına geldi, bu mu lan sizin erkekliğiniz, çocuk bu çocuk, kendi ellerinle kızını yeğenine vermişsin şerefsiz!" demesi filmin topluma vermek istediği mesajları içermektedir.

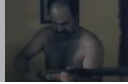
"Halam geldi" filminin "Şiddet Kavramı" üzerinden nitel analizi kapsamında amaç; Töre kaynaklı zorla yaptırılmak istenen evliliklerin çocuk yaşta kızlarda sebep olduğu zararları, evliliğe giden yolda ve sonrasında kız çocuklarının yaşadığı şiddet öğelerini açıklamaktır. Analizde "Halam Geldi" filminin ana karakteri Ferhat karakterinin, kızı Reyhan ile eşi Benek'e uyguladığı dilsel, duygusal, fiziksel şiddet öğeleri örneklerle incelenmiştir.

Film, Reyhan karakterinin arkadaşı Huriye'ye tokat atması ile başlıyor. Reyhan ve Huriye hasta (regl) olduklarında aileleri tarafından töre gereği evlendirileceklerini bildiklerinden, regl olan Huriye'nin bu durumunu saklamaktadırlar. Reyhan arkadaşı Huriye ile buluştuğunda töre gereği "Hasta olana tokat atılır!" diyerek arkadaşı Huriye'ye tokat atar. Film kapsamında Reyhan ve Huriye karakterlerini analiz ettiğimizde şiddete maruz kalan bireyler olarak görmekteyiz. Bu iki arkadaş töre gereği hasta olduklarında akrabaları ile evlendirileceklerini bilmekteler ve bu durumdan kurtulmak için mücadele etmekte. Bu mücadele esnasında dilsel, duygusal ve fiziksel şiddete maruz kalmaktadırlar.

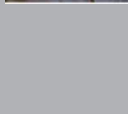

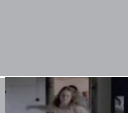
ŞİDDET GÖRSELİ	ŞİDDETİN TÜRÜ
	Reyhan arkadaşı Huriye'ye tokat atarak "fiziksel şiddet" uyguluyor.
	Huriyenin annesi Meziyet kızının hasta (regl) olduğunu öğrendiğinde kızının üstüne yürüyor ve "yollu orospu" diyerek tokat vuruyor. Burada "fiziksel" ve "dilsel" şiddet öğelerini görmekteyiz.
	Meziyet, kızı Huriye'nin hasta (regl) olduğunu öğreniyor ve "Derdin ne senin onun bunun diline mi düşmek istiyorsun?" diyerek kızının saçını çekiyor. Burada hem "dilsel" hem de "fiziki" şiddet öğelerini görmekteyiz.
	Baba figürü, kızı Huriye'nin hasta "regl" olduğunu, bunu kendisinden saklandığını öğrenir ve "Lan sen neyi kimden kuş kadar beyninle saklıyorsun, millete bizi rezil mi edecen, geberteceğim lan seni!" diyerek kızına tokat vuruyor ve boğazını sıkıyor. Burada "dilsel" ve "fiziksel" şiddet öğelerini görmekteyiz.

	Baba figürü, kızı Huriye'nin hasta olduğunu kendilerinden saklamalarına tepki gösteriyor ve belindeki kemeri çıkarıp kızını kırbaçlamak istiyor. Burada "fiziksel şiddet" ögesini görmekteyiz.
	Huriye töre gereği halasının oğlu ile zorla dini nikahla evlendiriliyor. Burada "cinsel" ve "duygusal" şiddet ögeleri görülmektedir.

Görsel 4 Huriye karakterinin maruz kaldığı şiddet ögeleri

ŞİDDET GÖRSELİ	ŞİDDETİN TÜRÜ
	Ferhat kızı Reyhan'a "Huriye okuldan alınmış doğru mudur?" diye soruyor. Reyhan "yooo" diyince baba Ferhat kızına "Bana bak doğru konuş yoksa hırpalayacağım!" diyor. Burada "dilsel şiddet" ögesini görmekteyiz.
	Ferhat, kızı Reyhan'ın okuldan kaydını alabilmek için "akıl sağlığını yitirmiştir" belgesini rüşvet vererek bir doktordan alıyor. Burada "duygusal şiddet" ögesi görülmektedir.
	Ferhat kızı Reyhan'ın okula gitmesini istememesine rağmen, kızının okula gitmesiyle okula gelir ve öğrenci arkadaşlarının gözü önünde "Sen delirdin mi?" diyerek iki tokat atar ve kızını yere düşürür. Sonra Reyhan'ı saçlarından tutup yerde sürükler. Okulun içine kadar saçlarından tutup sürüklemeye devam eder. Burada "dilsel" ve "fiziksel şiddet" ögelerini görmekteyiz.
	Reyhan töre gereği akrabası ile zorla evlendiriliyor. Burada "cinsel" ve "duygusal" şiddet ögeleri görülmektedir.
	Hamit, rızası dışında evlendiği Reyhan evden kaçınca silahını eline alıyor ve Reyhan'ın peşine düşüyor. Burada "fiziksel şiddet" ögesini görüyoruz.

Görsel 5. Reyhan karakterinin maruz kaldığı şiddet ögeleri

ŞİDDET GÖRSELİ	ŞİDDETİN TÜRÜ
	Ferhat kızını okuldan alıyor ve yolda kafasına vura vura eve götürüyor. Eve geldiğinde Reyhan'ı kapıdan evin içine iterek fırlatıyor. Eşi Benek'e "Bu kız bir daha dışarı çıkmayacak, hele bir çıksın Kur'an hakkı için hepinizi öldürürüm!" diyor. Akrabasını telefonla arayıp "gelin kızı alın" diyor. Anne Benek "vermem kızımı" deyince Ferhat eşinin saçından tutup "ulan seni de kızını da..." diyerek onu itiyor. Burada 'dilsel' ve "fiziksel şiddet" ögelerini görmekteyiz.
	Benek kızı Reyhan'ı evlendirmek isteyen eşi Ferhat'a, köy kahvesi önünde tepki gösteriyor. Ferhat, eşi Benek'e tokat atıp yere düşürüyor. Bu duruma köy ahalisinden engelli bir vatandaş tepki gösterip, tekerlekli sandalyesi ile Ferhat'ın üzerine gidiyor. Ferhat'ın elinden tutup engel olmak istiyor. Ferhat, engelli vatandaşı itiyor ve onu tekerlekli sandalyesinden düşürüyor. Burada "fiziksel şiddet" ögesini görmekteyiz.
	Ferhat, eşi Benek'i evde iterek yere düşürüyor. Sonrasında eşini yerden kaldırıp bir tokat atıp yeniden yere düşürüyor. Burada "fiziksel şiddet" ögesini görmekteyiz.
	Eşini evde döven Ferhat silahını çeker ve Benek'e doğrultur. "Beni köye rezil ettin, dünyada insan niye yaşar ulan, söyle bana niye yaşar, ne namusum kaldı ne şerefim, sen bu gece beni aldın cin götüne soktun, ne namusum kaldı ne şerefim, şahadet getir lan orospu!" diyor. Burada "dilsel" ve "fiziksel" şiddet ögeleri görülmektedir.

Görsel 6. Benek karakterinin maruz kaldığı şiddet ögeleri

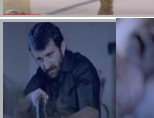

ŞİDDET GÖRSELİ	ŞİDDETİN TÜRÜ
	Reyhan ve Huriye, Huriye'nin hasta (regl) olduğunu saklamaktalar. Onların birşeyler sakladıklarını düşünen Reyhan'ın kardeşi Oya ne sakladıklarını sorduğunda, Reyhan ve Huriye aynı anda yüksek sesle "sana ne" diyor.

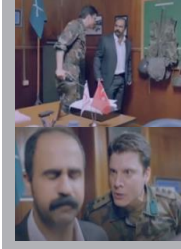
	Burada "dilsel şiddet" ögesini görmekteyiz.
	Anne Meziyet, kızı Reyhan'ı evlendirmek istediği akrabaları ile telefonla konuştuğundan sonra kızı Oya'ya kaba bir şekilde "Kız koş babana haber ver, ablanı istemeye gelecekle, giderken şu oyuncak bebeği de çöpe at eşek kadar kız oldun!" diyor. Burada "dilsel şiddet" ögesini görmekteyiz.
	Meziyet, küçük kızı Oya'ya diğer kızı hakkında bilgi getirmesi için filmin birçok sahnesinde baskı yapıyor ve Oya'nın laf taşımasını sağlıyor. Burada "duygusal şiddet" ögesini görmekteyiz.
	Meziyet, kızı Huriye'nin hasta olduğunu diğer küçük kızı Oya'dan öğrenir ve kızı Huriye'yi döver. Oya, annesi ablasını dövünce korkar ve "vurma dediğim yalan!" diyerek ablasını korumaya çalışır ve anne Meziyet Oya'yı iterek yere düşürür. Burada "fiziksel şiddet" ögesini görmekteyiz.

Görsel 7. Oya karakterinin maruz kaldığı şiddet ögeleri

ŞİDDET GÖRSELİ	ŞİDDETİN TÜRÜ
	Ferhat, kızı Reyhan'ı okul önünde darp ettikten sonra, Reyhan'ın arkadaşı Halil buna engel olmak ister ve "yanlış anladınız biz sadece oturuyorduk" diyerek arkadaşını babasının elinden kurtarmak ister. Ferhat "çekil lan!" diyerek Halil'i iter ve yere düşürür. Burada "dilsel" ve "fiziksel şiddet" ögelerini görmekteyiz.
	Halil, arkadaşı Reyhan'ın zorla evlendirilmesi ve zorla bir araca bindirilmesi üzerine arabanın peşinden koşuyor. Ferhat, Halil'in elinden tutuyor ve onu çekiştiriyor. Halil yere düşüyor. Burada "fiziksel şiddet" ögesi görülmektedir.

Görsel 8. Halil karakterinin maruz kaldığı şiddet ögeleri

ŞİDDET GÖRSELİ	ŞİDDETİN TÜRÜ
	Haluk karakteri, muhtara resmi evrak almak için gidiyor. O sırada muhtarın küçük kızı Oya geliyor. Muhtar Haluk'a "Bu da benim iki numara, üç numara da yolda" diyor ve tespihin imamesini havaya kaldırarak "Osman" diyor. Burada "dilsel şiddet" ögesini görmekteyiz.
	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşı Ramadan, ada ikiye ayrıldığında Güney tarafında kalan tarlasına girmek istiyor. Rum Subay "İndirin şu it oğlu iti!" diyor. Burada "dilsel şiddet" ögesini görmekteyiz.
	KKTC'li vatandaş Ramadan, Rum subayın kendisine "it" demesi üzerine resimdeki küfür içerikli kol hareketini yaparak, Rum subaya "sensin be it oğlu it, piçler burası bana babamdan kaldı" diyor. Burada "dilsel ve cinsel" şiddet ögelerini görmekteyiz.
	KKTC'li vatandaş Ramadan, babasından kalan ve ada ikiye bölündüğü için Rum tarafında kalan topraklarına koşarak girdiğinde, Rum askerleri tarafından silahla ateş ediliyor. Burada "fiziksel şiddet" ögesi sergilenmiş oluyor.
	Rum tarafında kalan topraklarına giren ve silahla ateş edilen Ramadan, koşarak köy kahvesine geliyor ve burada muhtar "yine mi sınırı geçtin?" diye onu eleştirince "ne dinliyem be seni, götünü koyduğün koltuk bile senin değil haberin yok" diyor. Burada "dilsel şiddet" ögesini görmekteyiz.
	Muhtar, köy kahvesinin önünden geçerken onu kahveye çağıran arkadaşlarına "Benim işim gücüm var lan, hayvan!" diyor. Burada "dilsel şiddet" ögesini görmekteyiz.
	Haluk, oğlu Halil öldüğünde kendisini yıllar önce akrabasının kızı ile evlendiren yatalak babasına tepki gösteriyor ve ona silah çekiyor. Sonra vazgeçip intihar ediyor. Burada "fiziksel şiddet" ögesi görülmektedir.

AÇIK MESAJ

Reyhan, zorla evlendirildiği Hamit'in evinden kaçıp karakola sığınyor. Komutan karakola gelen Hamit'e "13 yaşında bir kızdan bahsediyoruz, bir lokmacık kıza tecavüz etmişsin şerefsiz, sapık!" diyor.

Sonra karakola gelip kızı Reyhan'ı soran Ferhat'a "Şimdi mi kızın aklına geldi, bu mu lan sizin erkekliğiniz, çocuk bu çocuk, kendi ellerinle kızını yeğeninize vermişsin şerefsiz!" diyor.

Burada "dilsel şiddet" öğelerini görmekteyiz.

Aynı zamanda senarist veya yönetmen, bu sahne ile töre gereği çocuk evliliklerinin ve akraba evliliklerinin yanlış olduğu mesajını açık bir şekilde vermiş oluyor.

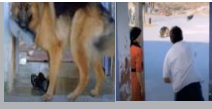
Komutan, "bu mu sizin erkekliğiniz" diyerek toplumda inşa edilen "erkeklik" anlayışına eleştiri anlamında gönderme yapmaktadır. Burada toplumdaki olumsuz erkeklik anlayışı örtük olarak eleştirilmektedir.

Görsel 9. "Halam Geldi" filmindeki diğer şiddet öğeleri**GÖRSEL****ÖRTÜK MESAJ**

Anne Benek, Eşi Ferhat'a kızını zorla evlendirdiği için "bu günahın cezasını ikimizde çekeceğiz." diyor. Ferhat eşine "kes sesini Benek kible mi kaybetmişim ben" diyor.

Buradan, Ferhat'ın kızını töre gereği akrabası olan ileri yaştaki Hamit ile zorla evlendirmesini aslında kabul etmediği ama töre etkisinden kendini kurtaramadığı anlaşılıyor.

Bu sahne ile töre nedeniyle yapılan çocuk evliliklerinin yanlış olduğu mesajı, Ferhat karakteri üzerinden örtük bir şekilde verildiği söylenebilir.

Görsel 10 "Halam Geldi" filmindeki örtük mesaj**ŞİDDET GÖRSELİ****ŞİDDETİN TÜRÜ**

Evin köpeği limon, Ferhat'ın ayakkabısının tekini alıp götürüyor. Ferhat köpeğin arkasından "Ağzına tükürdüğümün iti, götür lan ayakkabıyı!" diyerek ayakkabısının diğer tekini hayvana fırlatıyor.

Burada "hayvana şiddet" aynı zamanda "dilsel ve fiziksel şiddet" öğelerini görmüş oluyoruz.

Görsel 11. "Halam Geldi" filmindeki hayvana şiddet öğeleri**GÖRSEL****MEKÂN ANALİZİ**

Huriye, halasının oğlu ile evlendirilmek isteniyor. Diyarbakırlı olan ve doğu illerinde yaygın olarak kullanılan halasının çenesinde bulunan 3 nokta dikkat çekiyor.

Filme doğu illerimizde töre nedeniyle kızların adet "regl" olduğunda akrabaları ile evlendirilmesi konusu anlatılıyor.

Halanın çenesindeki 3 nokta filmin konusu olan töre gereği çocuk evliliklerinin doğu illerimizde görüldüğünü mekân üzerinden işaret ediyor.

ÖRTÜK MESAJ

Halil, "bu tank niye burada" diye sorduğunda Reyhan "Ayşe bunlarla tatile çıktı." diyor. Reyhan "şu ileri sınır" dediğinde, Halil "sınır deyince bir sınır, bir duvar akla geliyor" diyor.

Reyhan "yok öyle bir şey sınır burada" diyerek kafasını gösteriyor.

Yönetmen ya da senarist burada Kıbrıs Barış Harekâtı'nın başlama parolası olan "Ayşe Yola Çıksın" mesajını örtük olarak hatırlatıyor.

TUTARSIZLIK VE ZAMAN-MEKÂN UYUMSUZLUĞU

Filmin çekimi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin köyü olan Akıncılar köyünde, yani dar bir mekânda gerçekleştirilmiş. Filmin hikâyesi, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın yapıp ada ikiye bölündükten sonraki zamanda başlıyor.

Buna rağmen KKTC'nin Akıncılar köyünde yaşayan Ferhat'ın evinin damında hangi ülkeye ait olduğu belli olmayan bir bayrak var. Köyün camisinde ise Türkiye ve KKTC bayrakları dalgalanıyor.

Damdaki bayrak yönetmenin ya da senaristin filmdeki tutarsızlığı olarak gösterilebilir.

Aynı zamanda burada filmin mekan zaman uyumsuzluğu görülüyor.

	TUTARSIZLIK VE GERÇEK YAŞAM UYUMSUZLUĞU <p>Sınır karakolu komutanı Türk subayının masasında olan resim üzerinde , “Yaşasın Türk ve Yunan orduları” cümlesi Türkçe ve Yunanca dilinde yazıyor. Bu slogan, İzmir Yunanistan tarafından işgal edildiğinde onları çiçeklerle karşılayan Rum nüfus tarafından kullanılmıştı. Aynı zamanda ne Türk tarafı ne de Rum tarafı “Yaşasın Türk ve Yunan orduları” mesajı ile hiçbir zaman yaşamadılar. Yönetmen ya da senaristin bu sahne ile gerçek yaşam uyumsuzluğunu ve tutarsızlığını gösterdikleri söylenebilir.</p>
	<p>Akrabası ile zorla evlendirilen Huriye'nin düğününde halay çekiliyor. Halay Doğu illerimizin kültüründe olan bir oyun türüdür. Burada halay üzerinden çocuk yaşta evliliklerin doğu illerimizdeki töre kültürü olduğu mesajı örtük bir şekilde verilmektedir.</p>
	TUTARSIZLIK <p>Reyhan ve Halil tankın üzerine oturmuş, Rum tarafında olan Limya'ya bakıyor. Reyhan Halil'e elindeki haritayı göstererek “Limya'da yaşamak orada okula gitmek isterdim, belki de bir gün oraya kaçırım” diyor. Yönetmen ya da senarist bu sahnede mutluluğun Rum topraklarında olduğu imasında bulunarak tutarsızlık gösterdiği söylenebilir.</p>
	TUTARSIZLIK VE GERÇEK YAŞAM UYUMSUZLUĞU <p>Film Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti köylerinden Akıncılar köyünde çekiliyor. Kıbrıs Türklerinin kendilerine has Türkçe dil lehçeleri vardır. Filmde bu lehçeyi köy okul öğretmeni, Ramadan ve köy kahvesi sahibi figür dışındaki kişiler kullanmıyor. Bu durum yönetmen veya senaristin tutarsızlığı olarak gösterilebilir. Aynı zamanda hayatın olağan akışı içinde insanların doğup yaşadığı yerin lehçesini konuştukları düşünüldüğünde yönetmen ya da senaristin lehçenin kullanılmaması konusunda gerçek yaşama dokunmadığı söylenebilir. Bu durum mekân karakter uyumsuzluğu olarak da gösterilebilir.</p>
TESPİT	ÇEKİRDEK FİKİR <p>“Halam Geldi” filminin çekirdek fikri, töre nedeniyle yapılan çocuk evliliklerinin ve akraba evliliklerinin yanlışlığını vurgulamaktır. Bu mesajı filmin büyük resmine baktığımızda hissettiğimizi, çekirdek fikri insanın gerçek normlarına uyarlayabildiklerini ve hayatın içinde sorun olarak gösterebileceğimiz töre nedeniyle olan çocuk evlilikleri ve akraba evlilikleri sorununa dokunabildiklerini söyleyebiliriz. Akraba evlilikleri sonucunda doğacak çocuklarda ölümcül sağlık sorunları oluşma ihtimali tıbbi gerçektir. Nitekim filmde akraba evliliği yapan Haluk ve Bahar'ın çocukları Halil, akraba evliliği nedeniyle yaşanan hastalık nedeniyle ölmektedir. Bu sahnenin izleyicisine, akraba evliliklerinin ölümcül sonuçları olabileceği mesajını etkileyici olarak verdiğini söyleyebiliriz. Aynı zamanda Ramadan karakteri ve arkadaşlarının, töre kaynaklı çocuk yaşta akraba evlilikleri konusunu, köy kahvesinde otururken eleştirmesi açık bir mesaj olarak değerlendirilebilir. Ramadan “doymadılar, kaç çocuk sakat doğdu, nasıl görmezler, mahvettiler çocukları” diyerek akraba evliliğini eleştirmekte ve yanındaki arkadaşları da ona destek vermektedir. Kadına şiddet eylemlerinin tek sebebi örf, adet ve töre kaynaklı değildir. “Halam Geldi” filminde kadına şiddet eylemlerinin örf, adet ve töre dışındaki sebepleri ile ilgili örnekler konulmamış. Bu bir eksiklik olarak düşünülse de yönetmen veya senarist tarafından çekirdek fikre odaklanılmış ve bu konuda başarılı da olunmuş denilebilir.</p>

Görsel 12. “Halam Geldi” filminin mekân analizi

Çalışmada “Halam Geldi” filminin kadına şiddet teması üzerinden nitel içerik analizi metoduyla analizi yapılmaya çalışılmıştır. Analiz yapılırken sahne sahne tarama yapılmış ve çalışmada tanımlanan şiddet türleri görselleri ile birlikte belirlenmiştir. Çalışmada tanımlanan şiddet türlerinin sayısı hesaplanmış ve bunlar sıralanmıştır. Sayıları ile birlikte belirlenen şiddet öğelerinin yüzde değerleri tespit edilmiş ve tespitler tablo üzerinde ifade edilmiştir. Filmde şiddet uygulanan karakterlerin maruz kaldığı şiddet öğeleri irdelenmiştir. Karakter karakter tarama yapılmış ve bu karakterlerin maruz kaldığı şiddet öğeleri şiddetin görseli ile birlikte çalışmaya tablo şeklinde eklenmiştir. Film aslında kadına şiddetin sebepleri arasında olan töre faktörünü eleştirel olarak açıklamaya çalışmaktadır. Doğu illerimizde görülen töre kaynaklı kadına şiddet öğeleri ve çocuk evlilikleri filmde yer almaktadır. Töre nedeniyle yapılan bu şiddet öğelerini, filmde açık ve örtük olarak, Doğu illerimizi gösterecek şekilde sahnelendiğini görebilmekteyiz. Filmin bu mesajlarını içeren mekân analizi de tablo şeklinde yapılarak ifade edilmeye çalışılmıştır. Filmin çekirdek fikri olan töre kaynaklı kadına şiddet eylemleri film içerisinde sergilenenmiş mi sorusunun cevabı verilmeye çalışılmış ve bu cevap tablo olarak sunulmuştur.

Çalışması yapılan “Halam Geldi” filminde mekân analizleri yanında tutarsızlık içeren ve zaman-mekân uyumsuzluğu içeren sahneler de tablo olarak gösterilmeye çalışılmıştır. Kadına şiddetin kaynağı sadece Doğu illerimiz kökenli töre faktörü değildir. Yönetmen veya senarist gerçek yaşama dokunabilmiş mi sorusunun cevabı da yine tablolar şeklinde verilmeye çalışılmıştır. Çalışma konusu filmde görsellerle ifade edildiği üzere fiziksel, dilsel, cinsel ve duygusal şiddet öğelerini görmekteyiz. Bu şiddet öğeleri sayı ve yüzde olarak tablolaştırıldığında aşağıdaki veriler ortaya çıkmaktadır.

ŞİDDET TÜRÜ	ŞİDDETİN SAYISI ve YÜZDESİ
Fiziksel Şiddet	19 (% 39)
Sözel Şiddet	18 (% 37)
Cinsel Şiddet	7 (% 14)
Duygusal Şiddet	4 (% 8)
Hayvana Şiddet	1 (% 2)

Görsel 13. Şiddet türleri ve yüzde oranları

Filmde en fazla görülen şiddet türü fiziksel şiddet (19 adet) ve dilsel şiddet (18 adet) öğeleridir. Cinsel şiddet 7 adet, duygusal şiddet 4 ve hayvana şiddet öğesini 1 sahnede görmekteyiz. Yani toplamda 49 adet şiddet sahnesi sahnelenmiş. 100 dakika olan film süresi dikkate alındığında filmde yaklaşık her 2 dakikada bir şiddet öğesi sahnelenmiş. 2 dakikada bir şiddet görseli sahnesi olması izleyicide etki bırakma anlamında oldukça iyi bir frekanstır.

KÜFÜR TÜRÜ	KÜFÜR SAYISI ve YÜZDESİ
Orospu	5 (% 62,5)
İt Oğlu İt	2 (% 25)
Piç	1 (% 12,5)

Görsel 14. Dilsel şiddet yüzde oranları

Şiddet eylemlerinde şiddetin öncesi veya sonrasında hatta şiddet esnasında cinsel veya genel küfür öğeleri ile karşılaşılabilir. Filmde “Dilsel Şiddet” türü olan küfür öğeleri ile de karşılaşmaktadır. Yapılan analizde cinsel içerikli küfür olan ‘orospu’ kelimesinin 5 defa kullanıldığı görülmektedir. Bu eylemin hepsini kızı Reyhan’ı töre gereği Diyarbakırlı akrabası ile evlendirmek isteyen Ferhat karakteri gerçekleştirmektedir. Kızını Diyarbakırlı akrabası ile evlendirmek istemeyen anne Benek karakteri bu cinsel içerikli küfürü beş sahnede eşi Ferhat’tan işitmektedir. Benek karakteri bu küfürü işittikten sonra ve öncesinde fiziksel şiddete maruz kalmaktadır. Ramadan karakterinin Kıbrıs ikiye bölünürken Rum tarafında kalan topraklarına gitmek istemesi ve sonrasında sınır Rum subayı ile gerçekleştirdiği dilsel şiddet öğeleri de göze çarpmaktadır. Bu diyalogda “Piç” veya “İt oğlu it” gibi dilsel şiddet öğelerini görmekteyiz.

Filmde fiziksel şiddet öğeleri (%39) kadar, dilsel şiddet öğelerine de (%37) yer verilmiştir. Dilsel şiddetten sonra fiziksel şiddet olur görüşüne film senaristinin veya yönetmeninin dikkat ettiği görülmektedir. İnsanların kurdukları sözcükler, kullandıkları ifadeler ile başlayan şiddet eylemleri genellikle fiziksel şiddet eylemi ile sonlanmaktadır.

Makalede araştırma ve yayın etik kurallarına dikkat edilmiş olup bu konuda azami dikkat edilmiştir. Çalışmada kadına şiddet olgusu ve toplumsal okumaları, kuramımız olan Eisenstein’in Kurgu Kuramı üzerinden irdelenmiştir.

Sonuç ve öneriler

Kadına şiddet evrensel bir sorundur. Sebepleri ne olursa olsun kadına şiddet insan haklarının ve özgürlüklerinin ihlalidir. Kadına şiddet eylemleri toplumsal sorun olarak ekonomik, kültürel, ırk, din, dil, sınıf, etnik grup ve coğrafi sınır tanımsızın tüm toplumları derinden etkilemektedir. Kadına şiddet hangi türden yapılırsa yapılsın sonrasında kadınlarda korku ve güvensizlik hisleri oluşmakta, fiziksel ve ruhsal yönden olumsuz etkilenmekte ve toplumsal yaşama katılımlarında sorunlar oluşmaktadır.

Örf, adet ve törelerle meşru kılınan kadına şiddet sorunu doğalmış gibi algılanmaktadır. Dayanağını örf, adet ve töreden alan kadına şiddet eylemleri kadının nesneleştirilmesine ve erkeğe ait bir mal gibi görülmesine, erkeğin kadından üstün gibi bir algı oluşmasına sebep olmaktadır. Kadını kendine ait nesne, mal gibi gören ve kendini üstün gören erkek ona şiddet uygulamada hiçbir mahsur ve engel görmemektedir. Örf, adet ve töre kaynaklı kadına şiddet eylemi aile içi şiddete sebep olmakta ve bu şiddet eylemleri kol kırılır yen içinde kalır mantığıyla çoğunlukta aile içinde kalmaktadır. Bu durumda kadına şiddet kurumsallaşmış olmaktadır. "Erkek, kadının sahibidir", "kadın erkeğin malı, nesnesidir ve ona şiddet uygulayabilir, nihayetinde bu şiddet aile dışına çıkmaz" kurumsal yapısı kadınlar üzerinde öğrenilmiş çaresizlik algısını oluşturmaktadır. Günün sonunda örf, adet ve töre kaynaklı şiddet yaşanan ama açıklanmayan, üstünde konuşmaya korkulan, geleneklerle korunan bir tabu haline dönüşmektedir. Töre kaynaklı kadına şiddet olaylarında kadınlar çevrelerine, yakınlarına, ailelerine bu şiddeti açıklayıp yardım istediklerinde, yardım almak bir yana suçlanmakta hatta kadının erkeğinden şiddet görmesinin normal bir şey olduğu anlatılabilmektedir.

Yüzyıllardır süregelen bu örf, adet ve töre kaynaklı inanışlar erkeklere toplumsal cinsiyet rolleri yüklemiş ve bunun sonunda erkekle kadın arasında dengesiz bir güç ilişkisi oluşmuştur. Doğu illerimizdeki töre odaklı toplumsal yaşamlarda kadının adı yok gibidir, hatta konum anlamında çocuklarla eşdeğer bir yapıda görülmektedir. Bu tür bir yaşamda şiddet uygulayan erkek, kadına şiddeti meşru hak olarak görmektedir. Bu zihniyeti ve şiddeti üreten düzenin doğal ve meşru olmadığı, erkeğin kadına göre bir üstünlüğünün olmadığı, şiddetin erkeğin doğal bir hakkı olmadığı, şiddeti hoş görmenin doğru olmadığı, bu zihniyete karşı çıkararak yasal yollara başvurmak gerektiği noktaları vurgulanması gereken noktalardır. Çalışması yapılan "Halâm Geldi" filminde Reyhan karakteri bu düzene karşı çıkararak zorla evlendirildiği akrabasının evinden kaçarak jandarmaya sığınmış ve babası, zorla evlendirildiği akrabası ve halasının yasalar karşısında ceza almasını sağlamıştır. Reyhan'ın arkadaşı Huriye ise kurumsallaşmış bu töre yapısına boyun eğmiş ve düğün dernekli bir gösteri ile akrabası ile evlenmiştir.

Örf, adet ve töre kaynaklı kurumsallaşmış yapı marifetiyle kızların küçük yaşta istemediği yaşlı veya genç erkeklerle zorla evlendirilmeleri düzenine karşı çıktığında şiddete maruz kalması gibi davranışların ortadan kalkması için, toplum içinde cinsiyet eşitliği sağlanmalı ve kadına genel olarak ifade edersek insana yapılan şiddet eylemlerinin yanlışlığı anlamında farkındalık oluşturulmalı, toplumsal zihniyet dönüşümü sağlanmalıdır. Kadınların öğrenilmiş çaresizlik algısını üzerinden atmaları için, maruz kaldıkları töre baskısının ve şiddetinin suç olduğunu vurgulamak gerekmektedir. Kamu kurumları, Sivil Toplum Kuruluşları ve medya kuruluşları örf, adet ve töre kaynaklı şiddet eylemlerinin aynı zamanda sebepleri her ne olursa olsun tüm şiddet eylemlerinin önlenmesi amacıyla eğitim ve programlar düzenlemelidir. Bu çalışmalarla kadına yapılan şiddetin görünür kılınması ve bu şiddet eylemlerinin son bulması için toplumun tüm kesimlerine sorumluluk düştüğü vurgulanmalı ve duyarlılık katsayısı artırılmalıdır.

Şiddet kabul edilebilir bir davranış değildir. Sadece kadına değil tüm şiddet ögeleri eleştirilmeli ve toplumsal bilinç artırılmalıdır. Filmlerde şiddete uğrayan kadının bu paradokstan çıkış yolu gösterilmelidir. Kadına şiddet sahnesi işlenmesi gerekiyor ise, bu film yaptığı şiddet yanına kâr kalan erkek olgusu ile bitirilmemelidir. Şiddet uygulayan erkeğe karşı kadının izleyebileceği yolda filmde işlenmelidir. Şiddet uygulanan kadının maddi bir geliri yoksa maruz kaldığı bu durumu yargıya taşınması zor olabilmektedir. Bu durumdaki kadınların yargı sürecini izleyebilecek ücretsiz birimler kurulmalıdır. Ücretsiz destek veren birimler filmler de veya dizilerde işlenmelidir.

Kadına şiddet eylemlerine müdahale anlamında panik butonu gibi çalışan Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı Kadın Destek Uygulaması (KADES) kıymetli bir çalışmadır. Kadına şiddet eylemine çok kısa sürede müdahale edilmesini sağlayan bu birim, şiddet sonrası kadının istemesi durumunda kendisinin ve çocuklarının barınma ihtiyaçlarının da karşılanmasını sağlamaktadır. Bu birimlerin daha fazla geliştirilmesi ve herkesin bu birim ve benzerlerinin varlığını bilmesine yönelik çalışmalar yaygınlaştırılmalıdır.

Türkiye İstanbul Sözleşmesinden çekilse de taraf olduğu CEDAW ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi gibi küresel sözleşmelerin toplumsal cinsiyet gereklerini yargı sisteminde daha dinamik işletebilir olmalıdır.

Kaynakça

- Akkaş, İ., & Uyanık, Z. (2016). Kadına Yönelik Şiddet. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 6(1), 32-42.
- Arendt Hannah , Şiddet Üzerine (Çev. Bülent Peker), İstanbul: İletişim Yay., s. 47.
- a.g.e. s. 370; Betz Joseph, "Violence: Garver's Definition and a Deweyan Correction", Ethics, Vol 87. No:4, 339-351, s. 340.
- Berelson, B. (1995), Content Analysis in Communication Research, New York.
- Bkz. Bilgi Yayınevi tarafından 1977'de basılan "Osmanlıca Türkçe Sözlük"ün 'şiddet' maddesi.
- Çakır, S., (2008). Medya ve Şiddet, Doğu Batı Düşünce Dergisi, Sayı:43, ss:161-180.
- Demir, Ü. 2000. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 3(1), ss.57-61.
- Efe, Ş.Y., Ayaz, S. 2010. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Kadınların Aile İçi Şiddete Bakışı, Anadolu Psikiyatri Dergisi, (11), ss.23-29.
- Erten, Y, Ardali, C. (1996) "Saldırganlık, Şiddet ve Terörün Psikososyal Yapıları", Cogito, YKY, Sayı: 6-7, s. 51-65. İstanbul. Ertürk, Selahattin (1978) Diktacı
- Harcar, T., Sürgevil, O., Budak, G., & Çakır, Ö. (2008). Kadına Yönelik Şiddet ve Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddetin Durumu. Toplum ve Demokrasi, 2(4), 51-70.
- Hobart, M., (1996) "Şiddet ve Susku: Bir Eylem Siyasetine Doğru". (Çev. Yurdaer Salman). Cogito, YKY, Sayı: 6-7, s. 51-65. İstanbul.
- ILO,UNWOMEN.Çalışma Yaşamında Kadınlara Yönelik Şiddet ve Tacizle Mücadele El Kitabı. 2019.
- İbiloğlu, A.O. 2012. Aile İçi Şiddet, Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 4(2), ss.204-222.
- Kaiser, M. (2001). Filmische Geschichts-Chroniken im Neuen Deutschen Film: Die Heimat-Reihen von Edgar Reitz und ihre Bedeutung für das deutsche Fernsehen. Dissertation zur Erlangung des Grades des Doktors der Philosophie im Fach Literaturwissenschaft, Universität Osnabrück.
- Kara, T., (2011). Görsel Medyanın Aile Bireyleri Üzerindeki Etkileri Üzerine Bir Araştırma. TÜİK Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi.
- Meyad Akademi, Cilt:1 Sayı:1 Yıl:2020
- Mevlana, (1990), Fihi Mafih, Çev. M. Ü. Anbarcıoğlu, İstanbul.
- Mevlana, (1991), Mesnevi, Çev.Veled İzbudak, İstanbul.
- Özer, Ö., (2010). Giriş. Medyada Şiddet Kültürü. Ed. Ömer Özer, İstanbul: Literatürk Yayınları.
- Özkan, G. (2017). Kadına Yönelik Şiddet-Aile İçi Şiddet ve Konuya İlişkin Uluslararası Metinler Üzerine Bir İnceleme, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, 7(1): 533-564.
- Page, A.Z., İnce, M. 2008. Aile İçi Şiddet Konusunda Bir Derleme, Türk Psikoloji Yazıları, 11(22), ss.81-94. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 2013. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü,
- Palabıykoğlu, R., (1997). Medya ve Şiddet, AÜ. Kriz Dergisi Cilt:5, Sayı:2, ss:123-126.
- Sarıcı, Y. (2013). Kadına Yönelik Şiddet. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güvenlik Stratejileri ve Yönetim Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep.

- Semerci, B., (2008). Simge Kullanımı. Medyada Şiddete Duyarlılık Paneli. 26 Kasım 2004, Ankara: RTÜK Yayınları.
- Sim, Ş., (1996). Medya ve Şiddet. İÜ. İletişim Fakültesi Dergisi, Sayı:3. ss:127-131.
- Sözen, E., (2008). Simge Kullanımı. Medyada Şiddete Duyarlılık Paneli, 26 Kasım 2004, Ankara: RTÜK Yayınları.
- Trend, D.,(2008).Medyada Şiddet Efsanesi-eleştirel bir giriş,Çev.G.Bostancı.İstanbul:Yapı Kredi Yay.
- Tuncer, N., (2000). Çocuk ve İnternet Kullanımı, Türk Kütüphaneciliği, sayı:14-2.
- Tuncer, N., (2001). İnternet: Çocuk ve Yasalar. Türk Kütüphaneciliği, sayı:15-4.
- Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük. (t.y.). Şiddet. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/>
- Türkdoğan, Orhan (1996) Sosyal Şiddet ve Türkiye Gerçeği, İstanbul: Timaş.
- Türkoğlu, N., (2007). Toplumsal İletişim. İstanbul: Kalemus Yayınları.
- Referans1 Uysal, M., (2006). Medya ve Şiddet. Toplumsal Bir Sorun Olarak Şiddet Sempozyumu, Ankara
- Vahip, I. ve Doğanavşargil, Ö. (2006). Aile İçi Fiziksel Şiddet ve Kadın Hastalarımız, Türk Psikiyatri Dergisi, 17(2): 107-114.
- Wade Francis C. "On violence", The Journal of Philosophy, vol 68, No:12, 369-377, s.370.
- World Health Organization (2002) World Report on Violence and Health. Geneva: WHO. http://www5.who.int/violence_injury_prevention/download.cfm?id=0000000582
- Wyborny, K. (2012). Elementare Schnitt-Theorie des Spielfilms. Mannheim: Verlag.
- Yüksel, M., (2008). Medyada Kadın ve Şiddet. Medyada Şiddete Duyarlılık Paneli, 26 Kasım 2004, Ankara: RTÜK Yayınları, ss: 39-47.
- ZEVKLİLER Aydın, Medeni Hukuk, Giriş ve Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Aile Hukuku, 2. Bası, Ankara: Savaş Yayınları, 1989, sh. 705

Elektronik kaynaklar

- URL-1 <https://www.hurriyet.com.tr/dunya/dunya-saglik-orgutunden-aci-rapor-her-3-kadindan-biri-fiziksel-veya-cinsel-siddete-maruz-kaliyor-41759065> (Erişim Tarihi: 29.03.2021)
- URL-2 <https://uskudar.edu.tr/tr/icerik/4277/prof-dr-nevzat-tarhan-her-yonuyle-siddeti-degerlendirdi> (Erişim Tarihi: 29.03.2021)
- URL-3 <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1013974> (Erişim Tarihi: 29.03.2021)
- URL-4 <https://medium.com/consensusturkiye/kad%C4%B1na-%C5%9Fiddetin-k%C3%B6kenlerini-t%C3%BCrk-sinemas%C4%B1nda-aramak-5ec109076b3a> (Erişim Tarihi: 29.03.2021)
- URL-5 <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/572714> (Erişim Tarihi: 12.04.2021)
- URL-6 <https://translate.google.com/translate?hl=tr&sl=en&u=https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/cedaw.aspx&prev=search&pto=aue> (Erişim Tarihi: 30.08.2021)
- URL-7 <https://rm.coe.int/1680462545> (Erişim Tarihi: 30.08.2021)
- URL-8 https://www.echr.coe.int/documents/convention_tur.pdf (Erişim Tarihi: 30.08.2021)

Teşekkür

Makale yazımında her hafta yaptığı makale kontrolleri, eleştirileri ve yönlendirmeleri ile büyük emeği geçen Yeni Medya ve Film Çalışmaları hocamız sayın Dr. Tamer Bayrak'a ve çok dikkat etmeme

rağmen makale çalışmaları esnasında yine de ilgimi azalttığım çocuklarım Bera ve Berke'ye ve tabii hayatım ve eşim Filiz Aydın Yıldız'a teşekkürlerimi iletirim.

Extended Abstract

In the research, the movie "My Aunt Came" with the theme of violence against women was tried to be analyzed by using qualitative content analysis method. While analyzing, scene by scene scanning was made and the types of violence defined in the study were determined together with their visuals. In addition to the spatial analysis, scenes with inconsistency and time-space incompatibility were also tried to be shown in tables. The answer to the question of whether the director/screenwriter was able to touch real life was tried to be given in tables. In the study, the drama of violence against women was interpreted through Sergey Eisenstein's Theory of Cinema (fiction). Eisenstein's Theory of Cinema includes social dramas and tends to convey a message to society. In Eisenstein's fictional story, scenes that arouse curiosity and excitement are at the forefront in order not to distract the audience from the story. There are many violent scenes in the movie that make the audience nervous. The understanding of fiction is very important in Eisenstein's films. We can see the tactic of giving a message in Eisenstein's films in the movie "My Aunt Came". The film exhibits positive discrimination against women in terms of creating gender awareness.

We see that these elements of violence, which are committed as per tradition, are explicitly and implicitly staged in the film to show the Eastern provinces. The spatial analysis that includes these messages of the movie has also been tried to be expressed in the form of a table. The main idea of the movie "My Aunt Came" is to highlight the fallacy of traditional child marriages and consanguineous marriages. The possibility of fatal health problems in children born as a result of consanguineous marriage is a medical fact. As a matter of fact, in the movie, Haluk and Bahar's children Halil, die due to a disease caused by consanguineous marriage. We can say that this scene impressively conveys the message that consanguineous marriages can have deadly consequences to the audience. At the same time, the character of Ramadan and his friends criticize the traditional subject of child marriage while sitting in the village cafe, which can be considered a clear message. Ramadan criticizes consanguineous marriage by saying, "They are not aware that they have given birth to disabled children, how they do not see that they are destroying their children" and his friends around him also support him.

Traditions and customs are not the only reason for violence against women. Other causes of violence are not shown in the film. Although this is seen as a shortcoming, it can be said that the director or screenwriter focuses on the main idea and is successful in this regard.

Violence against women, as a social problem, deeply affects all societies regardless of economic, cultural, race, religion, language, class, ethnic group and geographical boundaries. Regardless of the type of violence against women, women experience feelings of fear and insecurity, they are negatively affected physically and mentally, and they experience problems in their participation in social life. Violence is not acceptable behavior. All elements of violence, not just against women, should be criticized and social awareness should be increased. A way out of this paradox should be shown to women who are exposed to violence in movies. If the scene of violence against women needs to be processed, this film should not

end with the phenomenon of men who do not give an account for the violence they have committed. Free units should be established to monitor the judicial process of women in this situation. Units that provide free support should also be covered in movies or TV shows.

The Women Support Application (KADES) of the General Directorate of Security, which works like a panic button in terms of responding to acts of violence against women, is a valuable work. This unit, which intervenes in incidents of violence against women in a very short time, ensures that the shelter needs of women and their children are met if requested by the woman after the violence. These units should be developed further and studies should be expanded so that everyone is aware of the existence of this unit.

We can see the social studies of violence against women in many global conventions. These studies can be seen in the UN convention (1985), to which Turkey is also a party, and in the CEDAW (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women, New York, 18 December 1979). This convention requires that the issue of the elimination of gender inequality be guaranteed by the laws enacted by the states parties. The Istanbul Convention, which was opened for signature in Istanbul in 2011 and entered into force in 2014, aims to prevent all forms of violence. The phrase "Gender" in this global convention, which includes articles on violence against women, caused confusion and became controversial years after the agreement was signed. The process resulted in Turkey's withdrawal from this contract in July 2021. It is seen that the Istanbul Convention is a matter of debate not only in Turkey but also in the world. Although the UK, Bulgaria, Czech Republic, Hungary, Moldova, Slovakia, Latvia, Ukraine and Armenia signed the agreement, it did not enter into force and Poland withdrew from the agreement. Despite Turkey's withdrawal from the Istanbul Convention, it accepted the "New Human Rights Action Plan" on March 2, 2021. In the Istanbul Convention, the criminalization of "the persistent search of a woman by a man" was accepted in this plan as well. Again, this plan includes the state to provide free psychological support after the woman is raped. The European Convention on Human Rights (Turkey has been a party since 1950) can also be considered as a global social contract that deals with the phenomenon of violence against women.

Even if Turkey withdraws from the Istanbul Convention, it should be able to operate more dynamically in the judicial system the gender requirements of global conventions such as CEDAW and the European Convention on Human Rights.